Annus IX - Vol. IX Die 1 Maii 1917 Num. 5

ACTA APOSTOLICAE SEDIS

COMMENTARIUM OFFICIALE

ACTA BENEDICTI PP. XV

MOTU PROPRIO

DE CLERICORUM COLLEGIO PATRIARCHALI BASILICAE LIBERIANAE ADDICENDO

BENEDICTUS PP. XV

Nobilissimam sacrarum aedium toto orbe catholico Virgini Deiparae dicatarum, Patriarchalem Basilicam Sanctae Mariae Maioris, a Liberio conditam, a Sixto III magnificentius restitutam praeclarisque ornatam musivis in memoriam definiti paullo ante in Concilio Ephesino dogmatis de divina Mariae Maternitate, omnes qui deinceps consecuti sunt, Pontifices Maximi singulari quodam studio curaverunt. Excellit in hoc genere munificentia Sixti V et Pauli V, qui egregia et amplissima duo sacella templo inaedificarunt, alterum Cunis Domini asservandis, alterum sacerrimo simulacro Magnae Dei Matris custodiendo; ac digna praeterea sunt quae commemorentur Callisti III, Benedicti XIV et Pii IX magnifica opera, quibus aedis Liberianae valde est amplificatus decor. — Quod vero attinet ad perfunctionem divini cultus, ea ut esset huius templi dignitati par, tum caerimoniarum splendore, tum copia ministrorum, commode quoque est a Decessoribus Nostris provisum.

Sed tamen hac in re est aliquid quo eorum providentiam cumulare ac perficere posse videmur; idque perlibenter Nos, qui, qua sumus erga Mariam Dominam Nostram pietate, hanc

eius Basilicam habemus carissimam, nunc praestare decrevimus.

Etenim considerantes, quemadmodum Decessores in Patriarchalibus Urbis Basilicis divinorum officiorum rationem ordinassent, animadvertimus desiderari in Liberiana quod pro Lateranensi et Vaticana optime constitutum esset, id est ut, praeter Canonicorum collegium, duplicem Beneficiariorum ordinem et varia *capellanorum* ac ministrorum genera, suum cuique Basilicae esset sacrum Seminarium, cuius alumni statis diebus choro cum ceteris interessent. Ergo oculos adiecimus ad Almum Collegium Capranicense, quod quidem commendatur Nobis non solum sua praecipua vetustate, sed etiam privata Nobiscum necessitudine: numquam enim Nobis memoria excidet illius temporis cum ibidem sancta disciplina optimisque studiis ad sacerdotium Ipsi educati sumus. Accedit ut de illo agatur Collegio quod Callisto III Summo Pontifice est conditum, quem Liberiani templi maiestati non paullum contulisse diximus.

Itaque, instante Venerabili Fratre Nostro Cardinali Vincentio Vannutelli, Episcopo Ostiensi et Praenestino, Sacri Cardinalium Collegii Decano eodemque Basilicae Liberianae Archipresbytero, cum dilectis Filiis Canonicis et Clero eiusdem Basilicae, Nos, de sententia dilecti Filii Nostri Aristidis titulo Pancratio S. R. E. Presbyteri Cardinalis Rinaldini, Collegii Capranicensis Protectoris, itemque dilecti Filii Nostri Caietani Bisleti, Protodiaconi Cardinalis Sanctae Agathae vico Suburra, Praefecti Sacrae Congregationis Seminariis et studiorum Universitatibus praepositae, Motu Proprio et ex Apostolicae potestatis plenitudine haec statuimus et sancimus:

I. Almum Collegium Capranicense iam nunc addictum erit Sacrosanctae Patriarchali Basilicae Liberianae ita quidem ut eius alumni Choro statis diebus intersint et, si qui defuerint ex iis quorum est, secundum Capituli statuta, sacris deservire, ipsi eorum vice deserviant.

II. Tertia Collegii Capranicensis pars per vices sollemni sacro aderit in Basilica Liberiana singulis Dominicis - nisi cum

festum S. Agnetis, Collegii patronae caelestis, incidet - et festis diebus, quotquot *de praecepto* servantur, excepto feriarum aestivarum et autumnalium tempore.

III. Plures eo numero aderunt ad Missam et ad Vesperas, diebus a schola vacuis, cum Cardinalis Archipresbyter sollemni ritu sacris operabitur; in Dedicatione Basilicae, et in Assumptione B. Mariae Virginis, etsi haec festa in maioribus scholarum vacationibus occurrunt; item ad pompas, ad officia et sacra Maioris Hebdomadae, ceterisque festis sollemnioribus, de quibus Cardinali Archipresbytero cum Cardinali Collegii patrono convenerit.

IV. Alumnis Capranicensibus conclave idoneum apud Basilicae Sacristiam attribuatur, ornatus choralis sumendi et deponendi causa.

V. Sacellum Collegii Capranicensis maximum eodem sit iure quo aedes Basilicae *filiales* quae dicuntur. Missas autem quae in Basilica celebrandae sunt, liceat in omnibus Collegii sacellis celebrari.

Iam vero, ne alumnorum Capranicensium ad deserviendum Basilicae Liberianae desit copia, Cardinali Protectori Collegii eius *pro tempore* facultatem concedimus, ut cum ex Urbe Roma tum ex omni Italia adolescentes clericos spei bonae in Collegium possit admittere, eorumdemque alumnorum numerum augere usque ad quadraginta.

Denique eo consilio ut sit qui his alumnis, cum in Basilica, divini officii causa, versantur, paternam vigilantiam praestet, sicque Collegium Capranicense etiam ex hac parte suam domestici convictus rationem retineat, volumus Collegii Moderatorem *pro tempore* Canonicis Liberianis adnumerari, eumque in eodem esse ordine graduque ac ceteros et paria cum iis habere iura, non tamen frequentandi Chori teneri lege, nisi eis diebus et horis quibus eius alumni teneantur. Simul autem nolumus ex hac eius cooptatione quicquam detrimenti ceteris Canonicis obveniat. Itaque congruam pecuniae summam seponentes, novum in Patriarchali Basilica Liberiana canonicatum constitui-

mus, Moderatori *pro tempore* Almi Collegii Capranicensis conferendum eumque seorsum a communi Capituli mensa apud Apostolicam Sedem administrandum. Huius igitur canonicatus nulli alii erunt fructus nisi qui ex pecuniae, quam ei destinavimus, reditibus constabunt: qui autem eum obtinebit, is nec sua praesentia in Choro distributionum quae inter praesentes fiunt, erit particeps, nec sua absentia faciet ut quicquam praesentibus accrescat: sed quantum, poenae nomine, ad modum ceterorum, tunc amittet, tantum in sacristiae Liberianae cedat utilitatem.

Quae vero hic a Nobis statuta et sancita sunt, in perpetuum valere iubemus, contrariis quibusvis, etiam speciali mentione dignis, non obstantibus.

Datum Romae apud S. Petrum, ipso die sollemni Paschae anno MDCCCCXVII, Pontificatus Nostri tertio.

BENEDICTUS PP. XV

LITTERAE APOSTOLICAE

I

PRIMARIA SS.MAE CRUCIS ASSOCIATIO IN SESSORIANA BASILICA ERECTA INDULGENTIIS DITATUR.

BENEDICTUS PP. XV

Ad perpetuam rei memoriam. — Refert ad Nos dilectus filius Placidus Magnanensi, Abbas ad Sanctae Crucis in Ierusalem de Urbe, Ordinis Cisterciensis, in Basilica Sessoriana canonice erectam exstare Associationem titulo SS̃mae Crucis, praecipuum ad finem, cultum erga Sanctam Crucem per sinceram et apertam Catholicae fidei professionem promovendi. Frugiferam hanc Associationem rec. me. Praedecessor Noster Leo PP. XIII per Litteras Apostolicas, die XXIII martii anno MDCCCC datas, ad Primariae gradum evehere dignatus est cum expressa facultate alias eiusdem nominis atque instituti Associationes sibi aggregandi et cum illis ipsi Primariae Societati concessas indulgentias rite communicandi. Contigit ex auspicato ut non modo fere innumeri ex utroque sexu fide-

les huic Associationi Primariae nomen dederint suum, sed etiam ut quamplures Associationes a Ssm̃a Cruce, et extra Urbem et extra Italiae fines erectae, aggregationem imploraverint. Verum cum Primaria enunciata Associatio nullis polleat indulgentiis quae sint cum aliis communicabiles, exinde factum est, ut privilegio huiusmodi cognomines alias Societates sibi aggregandi et cum illis indulgentias communicandi, tot ab annis sollemniter impertito, uti hucusque ipsa nequiverit. Ut huic mederi incommodo interposita Nostra Auctoritate velimus, humiles atque enixas Nobis supra memoratus Abbas preces adhibet; Nosque, quibus nihil magis cordi est quam ut christiani populi devotio erga nostrae Redemptionis Signum amplificetur augeaturque, has indulgentias Primariae Ssm̃ae Crucis Associationi in Sessoriana Basilica erectae largimur, quas rite poterunt ceteris per universum terrarum orbem institutis sive instituendis, illisque Primariae tum aggregatis, tum in posterum aggregandis Societatibus ipsius nominis atque instituti communicari. Auditis nimirum VV. FF. NN. S. R. E. Cardinalibus Inquisitoribus Generalibus, de omnipotentis Dei misericordia ac Bb. Petri et Pauli apostolorum Eius auctoritate confisi, omnibus et singulis sodalibus ex utroque sexu, qui nomen suum dederint vel Primariae Associationi Ssm̃ae Crucis in Sessoriana Basilica erectae, vel aliis ipsius nominis atque instituti illique aggregatis Societatibus, ubique terrarum exsistentibus, atque admissorum confessione expiati et Angelorum Pane refecti quotannis Inventionis atque Exaltationis Ssm̃ae Crucis, nec non Nativitatis, Circumcisionis, Epiphaniae, Resurrectionis atque Ascensionis D. N. Iesu Christi festis diebus propriam respectivae Societatis Ecclesiam visitent, ibique pro christianorum Principum concordia, haeresum exstirpatione, peccatorum conversione ac S. Matris Ecclesiae exaltatione pias ad Deum preces effundant, plenariam; ac tam inscriptis quam in posterum inscribendis iisdem in Societatibus Ssm̃ae Crucis sodalibus, qui in propria respectivae Societatis Ecclesia piaculari processioni, item vere poenitentes et confessi ac S. Communione refecti, quotannis intererint feria sexta maioris hebdomadae, praeter indulgentias Stationis, item plenariam omnium peccatorum suorum indulgentiam et remissionem misericorditer in Domino concedimus. Tandem iisdem nunc et in posterum dictas in Societates rite adlectis sodalibus, qui, contrito saltem corde, singulis annis die festo Ssm̃i Iesu Nominis, videlicet secunda post Epiphaniam Dominica, pariterque Dominica Passionis et feriis sextis intra Quadragesimam, propriam Societatis respectivae Ecclesiam, uti superius diximus, preces fundentes visitent, de numero poenalium in forma Ecclesiae solita septem annos totidemque quadragenas expun-

gimus. Veniam praeterea, apostolica Nostra auctoritate, facimus, ex qua Associationibus Ssmae Crucis rite Primariae aggregatis ubique terrarum, communicari queant Stationum indulgentiae quibus Sessoriana Basilica gaudet, ita ut fideles ipsi in Associationes adlecti, qui singulis annis, dominicis secunda Adventus et quarta Quadragesimae, nec non feria quarta hebdomadae maioris propriam respectivae Societatis Ecclesiam visitent et reliqua, quae iniuncta sunt, pietatis opera praestent, Stationum indulgentias lucrari queant non minus quam si illa ipsa die Sessorianam Basilicam inviserent. Porro largimur sodalibus ipsis, si malint, liceat plenariis his ac partialibus indulgentiis functorum vita labes poenasque expiare. Non obstantibus contrariis quibuscumque. Praesentibus perpetuis futuris temporibus valituris. Volumus autem, ut praesentium Litterarum transumptis, seu exemplis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis ac sigillo personae in ecclesiastica dignitate vel officio constitutae munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quae adhiberetur ipsis praesentibus si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die XXIV martii MCMXVII, Pontificatus Nostri anno tertio.

P. CARD. GASPARRI, *a Secretis Status.*

II

VENERABILI SERVO DEI IOSEPHO BENEDICTO COTTOLENGO BEATORUM CAELITUM HONORES DECERNUNTUR.

BENEDICTUS PP. XV

Ad perpetuam rei memoriam. — Si unquam alias, at hodie certe a fallacibus opinionibus in mores late traductis necesse est revocari homines ad veram sapientiam, quae est a Deo profecta, et longe a superbia abest (*Ecclesiast.*, XV). In praesenti enim homines, progressionibus inventorum, disciplinarum et artium plus aequo elati, eo facile insolentiae fastidiique procedunt, ut, quaecumque mentis suae captum et naturae vires excedunt, ea inter fabulas reiiciant ac relegent, Deum Ecclesiamque ab eo conditam respuant et alia societatis fundamenta iacere contendant quam quae Christus Dominus constituit. Qua in re, cum imperitae multitudini suadere nitantur, abiecta spe alterius vitae et

felicitatis aeternae, hic beate vivendum esse, effingunt caritatem quandam erga proximos a Dei amore seiunctam, qua cogitant posse se eorum inopiae et miseriis aptissime perfecteque mederi. Utinam intellegerent, quod ipsa ratio rerumque experientia aliquo modo confirmant, terrarum orbem Dei providentia conservari et gubernari, hominumque societatem ad supremum finem, qui supra naturam est, ab eo, apta rerum eventuumque ordinatione, dirigi; amorem Dei ac proximi ea inter se necessitudine copulari, ut, altero sublato, alter simul concidat; amore vero proximi, quem *philanthropiam* vocant, etsi miserorum necessitatibus aliquantum prospicitur, ea tamen neglegi principia animique adiumenta, quibus facilior et vel grata efficitur earum tolerantia aerumnarum, quae communi omnium condicioni sunt insitae. At Deus misericors, quoties maxime videntur christianae sapientiae oblitterari principia, tunc viros excitare solet suo spiritu plene imbutos et actuosa in fratres caritate praestantes, qui multitudines, singulari ipsorum virtutum, beneficiorum rerumque gestarum magnitudine perculsas, eo reducant unde infeliciter discesserunt. Ex hoc quidem divinae benignitatis consilio factum est ut, fere saeculo ante, insignis sanctissimusque vir floruerit, qui, incensa pauperes caritate et miseratione complexus, res, Deo iuvante, mirabiles iisdem tutandis patravit, quae, ad haec nostra usque tempora, veluti hereditate relictae, sic exstant, ut omnes, vel qui a fide alieni sunt, exclamare cogantur: *Digitus Dei est hic.* Quibus in eventibus nescias profecto utrum magis mirere, fidemne viri, qui, in infinito propemodum necessitatum cumulo, secure, more infantuli in matris sinu acquiescentis, Deo Beataque eius Genetrice innititur, an vicem a providentissimo Deo redditam, qui, singulari prorsus ratione, eiusmodi necessitatibus succurrit. Hic vir, cuius memoria perpetuo in benedictione erit, die III mensis maii anno MDCCLXXXVI natus est in urbe Braida, e dioecesi tum Astensi nunc Taurinensi, a Iosepho Antonio Cottolengo et Benedicta Claretti, coniugibus tam optime moratis quam pietate in Deum et liberalitate erga pauperes conspicuis; eique ad sacrum fontem imposita sunt nomina *Ioseph Benedictus.* Cum lacte matris visus est pietatem suxisse, et infantulus, in matris complexu, suavissima Iesu Christi et Mariae nomina cum libenter didicit, tum crebro amanterque efferebat. Adulescentulus, a ludis eius aetatis alienus, aequales in atrium ad Mariale Rosarium secum recitandum convocare vesperi consueverat; eandem vero precationem sub noctem iterare domi, accitis parentibus, consanguineis, vicinis. Sed cum pietatis flosculis in animo, quem gratia Dei praevenisset, caritatis germina pari viguerunt ubertate. A prima enim aetatula acceptos nummos aut frusta esculenta paupe-

ribus donabat; cum autem coepit litterarum celebrare ludum, si qui inter viam mendici occurrissent, si qui condiscipuli pane caruissent, cum iis et panem et obsonium, sibi ad ientandum a parentibus datum, sua sponte partiebatur. Nondum ex pueris egressus, olim, cum domi esset, tacitus atque in cogitatione defixus cubiculum quoddam baculo ultro citroque dimetiebatur. Tam nova in re deprehensus, quaerenti matri cur ita ageret, respondit, nosse se velle quot lectulos eiusmodi cubiculum in egenorum usum continere posset: propositum sibi esse, cum in aetatem venisset, nosocomium in ea domo instituere. Qua profecto re portendere satis perspicue visus est, quid esset aliquando, instinctu afflatuque divino, facturus. Postquam Braidae alacrem litterarum studiis dedit operam, septemdecim iam annos natus, clericorum habitum rite induit ut ecclesiasticae vitae initiaretur, ad quam teneris fere ab unguiculis vocari se senserat; et sacram theologiam addiscere aggressus est, duce ac magistro sacerdote quodam, qui, in Taurinensi studiorum Universitate disciplinis sacris tradendis doctor, idcirco Braidam se receperat, quod res civiles et ecclesiasticas incursio Gallicarum copiarum in regionem Cisalpinam paene totas everterat. Composito autem aliquantum publico ordine, Astam se contulit inter Seminarii illius alumnos cooptandus; ubi, sacerdotio auctus, ea pietate lacrimarumque vi primum litavit, ut quotquot aderant angelum potius quam hominem videre sibi viderentur. Cum domi forisque aliquandiu ministerium sacrum sedulo studioseque exercuisset, curionis sui consilio Augustam Taurinorum petiit, ut, quae theologiae studia privatim ac minus plene pro rerum temporumque condicione confecisset, ea in Archigymnasio compleret perficeretque; ubi sacerdotalium virtutum laudem cum doctrinae progressibus tam praeclare coniunxit, ut pietate, morum innocentia et impigritate ceteris admirationi esset, et, facto publice periculo, doctor in theologicis disciplinis fuerit ingenti cum plausu renuntiatus. Braidam reversus, ad procurationem animarum curionem perdiligenter adiuvit, et, contagione quadam grassante, quae plurimos ex omni sexu, aetate et ordine cives interemit, in vitae discrimen se ultro libenterque intulit ut nemini deesset. Interea tum Rector Congregationis presbyterorum Ecclesiae Corporis Christi, qui cognominem regunt paroeciam itemque canonici sunt Conlegiatae Ssmae Trinitatis in Aede Metropolitana Taurinensi, tum alius canonicus, quem theologiae magistrum Ioseph Benedictus audierat, hominem admirati, id, quod vehementer optabant, effecerunt, ut ipse in Conlegium cooptaretur. Etsi vero canonicus Ioseph Benedictus commisso sibi munere laudabiliter perfungebatur et iucundo hilarique erat ingenio, maestam tamen degebat

vitam; cum enim sacerdos, quo conscientiae moderatore utebatur, luculenter affirmasset, velle Deum ad certam quandam rem, quae plurimum in suam gloriam cessura esset, eius adhibere operam, anxio sollicitoque haerebat animo quidnam sibi foret agendum ut divinae obsequeretur voluntati. Nec tamen hominem, qui esset ad obediendum promptissimus, diutius ea dubitatione gravari sivit benignissimus Deus. Rector enim Congregationis, cum eum aegritudine conflictari animadvertisset, librum ei praebuit de vita S. Vincentii a Paulo, mandavitque ut naviter pervolutaret et, quibus magis delectatus esset locis, eos conlegis suis laxandi animi gratia coeuntibus enarraret. Quae ipsum lectio tanto incendit desiderio Vincentianae caritatis imitandae, ut perspicue intellexerit, quemadmodum Vincentius fuit Lutetiae Parisiorum, sic fieri se oportere Augustae Taurinorum magnum pauperum patrem aegrorumque omne genus consolatorem. Iamvero cum valde cuperet oblatam primo occasionem nancisci ut vitae viam sibi divinitus patefactam iniret, accidit, ut quaedam mulier, cum viro filiolisque suis Lugdunum contendens, Augustae Taurinorum, valetudinis causâ, consisteret. Quae, cum reiecta esset tum a nosocomiis urbis, quod ventrem gerebat, tum ab aede praegnantibus excipiendis, quia morbo laborabat, in miserrimum cubiculum deducta tandem est, quod intra fines paroeciae Corporis Christi pauperibus patebat inter viam repentino morbo correptis. Pia mulier, ut quae animam ageret, sacerdotem aliquem acciri postulat; canonicus Ioseph Benedictus eo advolat, morientem sacramentis refectam sanctissimis consolatur verbis. At, gravi fungentem officio, maximo eum dolore afficiunt cum puerorum lacrimae, tum viri maeror, inhumanitatem Piorum Operum Taurinensium conquerentis. Statim ac Venerabilis Dei Servus ad Aedem Corporis Christi rediit, pulsato aere campano fidelibusque ad altare B. M. Virginis Matris Gratiarum convocatis, Lauretanas Litanias cecinit, oculis continenter in Imaginem sacram intentis. Vixdum in sacrarium se receperat, cum, inflammatus et ardens, laeto hilarique vultu exsiliens, memorabilem illam edidit vocem: *Gratia facta est, gratia impetrata est: benedicta, benedicta, benedicta Sancta Domina Nostra.* Cuiusmodi ea gratia esset, etsi Venerabilis Dei Servus perpetuo occuluit, ipse tamen rerum eventus declaravit. - Namque paulo post, prope eandem Corporis Christi Aedem, cubicula duo conduxit, ibique quattuor aegrotos, omni re auxilioque destitutos, excepit; cum vero continentes alias cellas curasset sibi locandas, senes iuvenesque ex utroque sexu, vel infirmos vel inopes, ibidem collocavit, eosque omnes nonnullis commisit mulieribus *a caritate* nuncupatis, quae religiosam coeperunt vitam agere ad leges sibi a *Canonico bono* praestitutas, quo tum nomine Vene-

rabilis Dei servus appellabatur. Rebus prospere procedentibus, augebatur in dies et lectulorum et aegrotorum numerus, cum, grassante per Italiam indica lue, Taurinenses cives qui domos incolebant Hospitio viciniores, contagionis metu perculsi, rei publicae rectoribus usque adeo querelis precibusque institerunt, donec de claudendo Hospitio decretum est. Neque tamen ea calamitate Iosephi Benedicti animus ullo pacto concidit: immo potius id providentia Dei contigisse putavit, quasi ipsemet inopinato casu admoneretur, Hospitium seu *Depositum,* quod vocabat, nimis eo loco domibus civium circumscriptum et veluti oppressum, in eam nunquam potuisse pervenire amplitudinem quam necessitas postulasset. Quare, iocose, ut solebat: *Semper audivi,* inquit, *brassicas Braidenses non apte evolvi nisi solum mutent: sic Dei providentiâ Depositum transferetur, et magna exsistet brassica.* Cum vero contagio desiisset, postquam in Sanctuario B. M. Virginis a Consolatione supplex Deiparam oravit ut eius instinctu ac ductu in loco deligendo regeretur ubi Hospitium consisteret, in deserta regione extra urbis moenia, ab eo Sanctuario haud procul, domos aliquot vel conductas vel emptas vel a solo excitatas ad id, quod propositum habebat, aptavit: unde Venerabilis Servi Dei instituta veluti alterum cepere initium. Opus autem ita in dies crescebat ut novas domos antiquioribus adiungi oporteret, quas omnes, claustro circumseptas, in unum paene oppidum coaluisse dicendum est. Cernere enim ibi licet vias, subterraneas quoque, plateas, hortos, sacella, commune omnibus templum magnitudine et ornatu praestantissimum, passim vero domos singulas: quae omnia qui circumeat, videbitur sibi illam vitae consortionem intueri, qua prisci Christifideles coniungebantur. Quas autem Venerabilis Dei Famulus, habita ratione sexus, aetatis, valetudinis, varii vitae instituti, singulares discripsit *familias,* iis omnibus fuit sua cuique domus et platea, nomine Dei vel Beatae Virginis vel Sanctorum Sanctarumve nuncupata. Familiis iuvenum, senum, paralyticorum ex utroque sexu ab initio inductis, accessere adulti, muti, comitiali morbo laborantes, monstra, corporis vel animi vitio obnoxii. Itidem Ioseph Benedictus cum mulierum tum virorum familias religiosas condidit, quae saluti et suae et eorum, quibus adfuturae erant, studiose prospicerent. Fuerunt, vero, quae sequuntur: *Sorores a S. Vincentio a Paulo,* vitae activae, quarum munus esset aegrotis inservire tum in aulis ad hoc aedificatis, tum in ipsorum domibus si quando eos hospitio recipi minime, uno loci defectu, licuisset; praeterea, alias quasdam familias regere; - *Sorores a Carmelo,* vitae contemplativae et paenitentis, quarum nonnullae Taidinis praeessent; - *Sorores a S. Taide,* quae, licet familiam non religiosam constituerent, tamen, ducibus Sororibus a Carmelo, reli-

giosam et paenitentem vitam earumdem Carmelitarum imitari cupientes, superiorum iudicio fieri voti compotes mererentur; - *Sorores a Suffragio*, vitae contemplativae simul et activae; - *Filiae a Pietate* seu *Mariae Perdolentis*, quae in flore aetatis eandem ac Carmelitae vitam ducerent, veluti suscepto per aliquot annos tirocinio ut in earum numerum postea ascriberentur; - *Sorores a Bono Pastore*, vitae contemplativae simul et activae. - Praeterea aliae ex maribus familiae: *Fratres a S. Vincentio a Paulo*, qui medicis et chirurgis adiutores adessent in aegrotorum aulis atque etiam nonnullas puerorum et senum familias regerent; - *Monachi* seu *Solitarii Gassini vel Ressae*, haec e commorationis loco nomina mutuati, qui vitam degerent contemplativam et paenitentem; - *Iuvenes a S. Thoma*, qui litteris sacrisque disciplinis vacarent ad sacros ordines, Deo vocante, suscipiendos; - *Presbyteri a Ssma Trinitate*, qui domorum omnium pauperibus operam navarent suam ibique sacra ministeria exercerent sub Supremi Moderatoris seu Superioris Generalis auctoritate, nullo tamen voto adstricti. - Omnes simul familias et domos Venerabilis Servus Dei voluit ab eo Superiore Generali, quem memoravimus, pendere et leges servare quas ipsemet singulis praescripsit, tam unicuique earum aptas, ut Ioseph Benedictus eas videatur unus condidisse pro omnibus christianae perfectionis statibus seu religiosis Congregationibus utriusque sexus in Ecclesia vigentibus. Quod quisnam miretur, quando ipse Ioseph Benedictus candide professus est se non mentis suae acie, non humani ingenii viribus eas invenisse, sed a Deipara Virgine tam regulas quam mandatum de familiis ipsis instituendis, prouti ferebat necessitas, accepisse? Iisdem familiis omnibus, sive religiosae essent, sive propria congregationis religiosae nota carerent, praecepit ut cotidie, post matutinas preces, sacro interessent et eucharistico se pane reficerent; dicerent totiens orationem dominicam et angelicam salutationem, quotiens debent sodales Tertii Franciscalis Ordinis, in quem et ipse adscitus erat et adscriptos voluit omnes; Mariale Rosarium et serotinas preces ante quietem recitarent. Sed praeterea familiis ad orandum interdiu noctuque coram Sacramento Augusto suas cuique horas ita condixit, ut *Laus Perennis* sacra in Aede Deo consonet et beneficiorum divinorum copiam toti Hospitio conciliet. Huic veluti civitati a Venerabili Dei Servo nomen impositum est *Parva Domus a Divina Providentia sub auspiciis S. Vincentii a Paulo*, in eamque aditus per unum patet ostium, cui superstat, tamquam insigne, tabula lignea cum inscriptis verbis: *Charitas Christi urget nos*. Sic autem Ioseph Benedictus eam et concepit animo et ordinavit, ut, in tanta institutorum varietate, ea vere videretur a Deo condita domus excipiendis tum iis qui,

egeni vel aegroti, ope quoquo pacto indigerent, tum iis qui alia vel alia via ad religiosam perfectionem contenderent. Quotquot enim ad Parvam Domum confugiunt, corporis animique adiumenta in ea inveniunt familia quae cuivis eorum magis congruere videatur; at si cui familia ante delecta, religiosa quoque, minus progressu temporis conveniat aut probetur, licebit eidem, intra ipsa Parvae Domus septa, ad aliam transire, ubi quiete aetatem agat et saluti provideat suae. Quattuordecim dumtaxat annis haec tot tantaque condidit Vir Dei instituta Parvaeque Domus temperationi prospexit; eodem ceterum imbuti spiritu, eius in officio successores multa ita auxerunt et perfecerunt, ut affirmari queat, quemadmodum initio, sic ad hunc diem nunquam prodigia in Parva Domo defecisse, utpote in qua octo fere millia hominum, nullis reditibus, stipe sponte oblata, alantur atque ad aeternam salutem adiuventur. Id profecto causae est, quamobrem Augusta Taurinorum, iam appellata civitas Ssmi Sacramenti et Dominae Nostrae, vocetur quoque honestissimo hoc nomine *Miraculum caritatis*. Iamvero, licet Parva ipsa Domus Iosephi Benedicti indolem, animum vehementissimamque caritatem, quasi picta eius imago, exprimat referatque, nonnulla alia summatim breviterque, ad adumbranda eius animi lineamenta, subiicimus. Constat sane, Venerabilem Dei Servum totum se, canonicatu reque familiari abdicatis, divinae gloriae miserrimisque devovisse hominibus, quos Parvae Domus *dominos* appellare consueverat. Inter pauperes pauperrimus, rudis rudibus, senex senibus, puer pueris factus, diu interdum iis recreandis intentus, quasi nihil haberet agendum, id potissimum curabat ut ii quavis se culpa abstinerent, iucunde viverent, nullaque re necessaria carerent. Quo in genere iam supra diximus, extraordinariis modis, tum vivo Servo Dei, tum post eius obitum, divinâ Providentiâ esse necessitatibus Parvae Domus abunde consultum adeo, ut innumerabilium prodigiorum sedes merito ea haberi possit. Certe Ioseph Benedictus Dei benignitati sic confidit, ut asseveratum sit, non modo talem eum fidem habuisse, qualis in cunctis simul Taurinensibus inveniri non potuisset, sed etiam praeclarius fidei specimen atque exemplum in historia Ecclesiae, quamquam praeclara affluunt, numquam fortasse affulsisse. Quam tametsi fidem Deus perpetuo, ut ita dicamus, miraculo remuneratus est, tamen Ioseph Benedictus maxima animi demissione praesertim in prosperis rebus, fortitudine in adversis enituit; se enim nunquam habuit nisi divinae Providentiae instrumentum, et tum iocose ea de se dictitabat quae eius aestimationem deprimerent, tum illatas iniurias hilari ferebat animo; et si quando Deus, auxilia retardando, eius fidem et patientiam probare voluit, vel eum et Parvae Domus familias diabolus

exagitabat, constantem animum meritis locupletavit et adversarii astus delusit impetusque depulit. Itaque Vir Dei diu multumque orationi vacare, saepe extra sensus, vel in aera, raptus; corpus fatigare vigiliis, excruciare ciliciis et omne genus castigationibus; pauperes quoslibet, quantumvis ulceribus putidos, pediculis sordidos, adspectuque foedos atque abnormes, adeo venerari, ut eos detecto capite exciperet deliciasque suas appellaret; aegrotos in oculis sic ferre ut investigaret ipsemet, num vigiles essent excubiae, et quavis hora ad eorum lectulos properaret ut solacium impertiretur affectis vel piis hortationibus animas Deo gratiores efficeret; noctem saepe pervigilare totam, diem summis laboribus terere ut Parvae Domus incrementa proveheret; Beatam Virginem ea colere veneratione, tam ardenti prosequi studio, ut dignus habitus sit cui haud semel eadem Virgo, magnae matronae specie, conspiciendam se dederit. Denique, iamdiu cupiens dissolvi et esse cum Christo, non in Parva Domo, sed, ut ipse maluerat, Cherii apud germanum fratrem suum canonicum, vita functus est sanctissima, die XXX mensis aprilis an. MDCCCXLII, aetatis suae sexto et quinquagesimo. Scilicet qui ita uni Deo adhaerebat ut animum gereret ab omni humanarum rerum amore solutum, cogitavit perpenditque se non satis inopem et solum in Parva Domo moriturum fuisse ubi tantopere diligebatur; visus est praeterea non verbis, sed re ipsa profiteri voluisse, Parvam Domum unice Dei opus habendam esse. Sollemnia Venerabili Dei Servo funebria a canonicis Ecclesiae Conlegiatae Cheriensis acta sunt, quibus, explorata viri sanctitate permoti, frequentissimi adfuere ex omni ordine cives. Tertio ab obitu die, eius sacrum corpus ad Parvam Domum delatum, complorantibus omnibus, in sacello depositum est B. M. Virgini a Rosario dicato, ubi fore se sepeliendum ipse Ioseph Benedictus praedixerat. - Quo ex tempore, cum eius sanctitatis fama latius in dies, inter exteras quoque gentes, percrebresceret, illius Beatificationis et Canonizationis causa apud S. Rituum Congregationem est instituta, absolutisque iis omnibus quae in huiusmodi iudicio erant necessario pertractanda, disceptari coeptum est de virtutibus Venerabilis Servi Dei, donec, singulis probationibus rite perpensis, fel. rec. decessor Noster Leo XIII, die X mensis februarii an. MDCCCCI, sollemniter decrevit eas gradum heroicum attigisse. Agitata deinde quaestione de duobus miraculis quae, Venerabili Iosepho Benedicto Cottolengo deprecatore, a Deo patrata ferebantur, rebusque omnibus acerrimo iudicio investigatis, Nosmet ipsi, die XIII mensis augusti an. MCMXVI, decretum permagna cum voluptate animi edidimus de eorundem miraculorum veritate, atque ulterius procedi posse declaravimus. Cum nihil iam superesset nisi ut Patres

Cardinales S. Rituum Congregationi praepositi, ceterique de more consulendi, rogarentur num tuto procedi posse censerent ad Beatorum honores Venerabili Iosepho Benedicto Cottolengo decernendos, in generali conventu coram Nobis habito die XXVIII mensis novembris e. a., tum iidem S. R. E. Cardinales, tum qui aderant Praelati et Consultores, unanimi consensu id fieri tuto posse responderunt. Nos tamen in re tanti momenti Nostram aperire sententiam cunctati sumus, ut a Patre luminum auxilium impense posceremus. Quod quidem cum fecissemus, dominica secunda Adventus, idest die x mensis decembris e. a., adstantibus Venerabili Fratre Nostro Antonio S. R. E. Card. Vico, Episcopo Portuensi et S. Rufinae, S. Rituum Congregationi Pro-Praefecto causaeque relatore, et Reverendis Dominis Alexandro Verde, eiusdem S. Congregationis a Secretis, Angelo Mariani Fidei Promotore, sollemniter ediximus tuto procedi posse ad Venerabilis Servi Dei Iosephi Benedicti Cottolengo Beatificationem. Quae cum ita sint, precibus permoti tum familiarum religiosarum, tum pauperum e Parva Domo Divinae Providentiae, auctoritate Nostra apostolica, concedimus ut idem Venerabilis Ioseph Benedictus Cottolengo Beati nomine in posterum nuncupetur, eiusque corpus et lipsana seu reliquiae publicae venerationi proponantur, non tamen in sollemnibus supplicationibus deferendae nisi semel tantum, quum Beatificationis sollemnia in Parva Domo peragentur, ut mox dicetur, et unice intra eiusdem septa, nisi ob populi concursum aliter Archiepiscopo Taurinensi videatur; itemque permittimus, ut imagines eiusdem Servi Dei radiis decorentur. Praeterea eadem auctoritate Nostra concedimus ut de eo quotannis recitetur Officium de Communi Confessorum cum lectionibus propriis per Nos adprobatis, et Missa propria pariter per Nos adprobata celebretur, servatis rubricis, dumtaxat tamen in civitate atque archidioecesi Taurinensi, in oratoriis Parvae Domus et in domibus, in quavis dioecesi conditis vel condendis, quae tum Parvam Domum ad pauperes excipiendos suppleant, tum religiosis utriusque sexus e familiis a Venerabili Servo Dei institutis sint commissae vel in posterum committendae, modo ibi Sacramentum Augustum custodiatur. Denique largimur ut sollemnia eiusdem Beatificationis, servatis servandis, Augustae Taurinorum in templo Parvae Domus, in Aede Corporis Christi et in Metropolitana Ecclesia, Cherii vero in oratorio, ubi Venerabilis Dei famulus pretiosam occubuit mortem, erecto, celebrentur, iis quos Ordinarius Taurinensis condixerit diebus, intra annum ab iisdem sollemnibus in Basilica Vaticana rite peractis. Non obstantibus Constitutionibus atque Ordinationibus Apostolicis ac decretis de non cultu editis ceterisque contrariis quibuslibet. Volumus autem ut

harum Litterarum exemplis, etiam impressis, dummodo manu Secretarii S. Rituum Congregationis subscripta sint et sigillo Cardinalis Praefecti obsignata, eadem prorsus fides in disceptationibus, iudicialibus quoque, habeatur, quae voluntatis Nostrae significationi, hisce Litteris ostensis, haberetur.

Datum Romae apud Sanctum Petrum sub anulo Piscatoris, die VIII mensis aprilis, Paschae Resurrectionis Domini Nostri Iesu Christi festo, an. MCMXVII, Pontificatus Nostri tertio.

P. CARD. GASPARRI, *a Secretis Status.*

EPISTOLAE

I

AD R. P. D. EMMANUELEM LAGO Y GONZALEZ, EPISCOPUM OXOMENSEM, DE PETRIANA STIPE, NOMINE DIOECESEOS REVERENTER EXHIBITA, GRATIAS AGENS.

Venerabilis frater, salutem et apostolicam benedictionem. — Petrianam accepimus stipem a te nuper missam tuaque diligentia corrogatam; tibique tuoque clero ac populo non tam cupimus agere gratias, quam impertire laudes ac benevolentiam testari. Novimus enim stipem eamdem conflatam oblationibus fuisse cum fidelium singulorum, tum in primis clericorum, qui, ad unum omnes, hortatu tuo teque exemplo praeeunte, quam ex sacro munere die festo S. Iacobi Apostoli habuerunt in reditu pecuniae partem, eamdem Nobis suavissimo caritatis consilio, attributam voluerunt. Quare cum oblatum munus, tum singularem dileximus in offerendo pietatis obsequiique testificationem; et utrumque paterno gratoque complectimur animo et apostolica rependimus benedictione, quam caelestium conciliatricem gratiarum tibi, venerabilis frater, omnique tuae dioecesi ac praesertim viris e clero, peramanter in Domino largimur.

Datum Romae apud S. Petrum, die X martii MCMXVII, Pontificatus Nostri anno tertio.

BENEDICTUS PP. XV

II

AD R. P. MICHAËLEM CERDÀ, PRAEPOSITUM GENERALEM CUM PROCURATORE ET CONSULTORIBUS CLERICORUM REGULARIUM THEATINORUM, POST DESIGNATAM A SE NOVAM SODALITATI REGENDAE CURIAM.

Dilecti filii, salutem et apostolicam benedictionem. — Fidei et obsequii erga Nos et hanc Apostolicam Sedem certissimo documento fuerunt Nobis vestrae nuper litterae, quibus magnam significabatis habere vos Nobis gratiam quod Ipsi designaveramus novam eidem sodalitati regendae curiam, maioremque vos habituros pollicebamini, si, ut quattuor hoc saeculorum spatio Decessores Nostri consueverunt, Nos, quibus datum est Theatinae Familiae quodammodo redintegrare vitam, munus patroni vestri Nobis retineremus. Nobis autem, vestras litteras legentibus, pergratum fuit agnoscere vividos etiam nunc in vobis Caietani Thienaei spiritus. Hic enim magnus animo et sanctitate vir divinitus Ecclesiae datus, venator animarum verus, in ea malorum colluvie, qua tunc civilis premebatur societas, ad oppugnandas haereses late pervagantes, ad Dei gloriam promovendam, ad virtutem, quae passim intermortua erat, exsuscitandam, phalangem Clericorum velut in aciem deduxit tum pietate insignem tum doctrinae copia validam, et eam Apostolicae Sedis auctoritati, unde imperia boni milites Christi acciperent, iussit esse omnino deditam et obsequentem. Meministis enim quale benevolentiae testimonium a Virgine beatissima habuerit abhinc quadringentis annis Caietanus in Exquiliis, ubi divino instinctu consilium iniit regularis istius Familiae instituendae. Quod vero attente cogitatum sibique propositum meditabatur animo, idcirco facile, Deo adiuvante, potuit in usum deducere, quia exordia rei gerendae auspicato ceperat ab Apostolica Sede, votis solemnibus coram Pontificis Maximi delegato apud Cineres Apostolorum Principis in Basilica Vaticana nuncupatis. Quid igitur non exspectandum boni erat Ecclesiae civilique societati ex hac tam propensa in Apostolicam Sedem voluntate et reverentia quattuor hisce saeculis perseveranter exhibita? Non attinet ista fusius scribendo persequi quae vestri eloquuntur annales. Hanc Nos magni Caietani propaginem nullo modo pati poteramus neque minui, neque debilitari, eo vel magis quod temporum illorum ratio ad hanc nostrorum rationem videtur accedere ob plurimorum contumaciam a

Fide aberrantium lateque diffusam morum corruptionem. Quare libentissime facimus ut, quod cupitis, in Nostram vos tutelam recipiamus. Vos vero legiferi Parentis opus alacriores persequimini, devias praesertim mentes revocando ad Vicarium Iesu Christi qui solus verba vitae aeternae habet. Ita divinam opem, ipso Caietano deprecante, vobis uberrimam conciliabitis. Cuius auspicem ac benevolentiae Nostrae testem vobis singulis, dilecti filii, et clericis vestris universis apostolicam benedictionem peramanter impertimus.

Datum Romae apud S. Petrum, die XXVII martii MCMXVII, Pontificatus Nostri anno tertio.

BENEDICTUS PP. XV

III

AD R. P. D. GASPAREM MARIAM MICHAËLEM LATTY, ARCHIEPISCOPUM AVENIONENSEM: DE NONNULLIS COMMENTARIOLIS, IN OBSEQUIUM OBLATIS, GRATIAS AGIT SIMULQUE GRATULATUR.

Venerabilis frater, salutem et apostolicam benedictionem. — Non mediocri cum fructu uti te otio litterato oblata Nobis commentariola tua testantur. Inscripta ea vidimus: *Les sept paroles de la Croix. - Gethsémani et la voie douloureuse. - N.-D. de Consolation*, et ad legendum invitarunt cum argumenta ipsa, tum etiam firmata multorum consensu opinio virtutis tuae; legentes vero et subiecta res, et doctrinae elegantia, et singularis quaedam eloquii suavitas ita nos affecerunt, vix ut quicquam legerimus libentius. Prae ceteris, illud placuit, quod cum ea tractas, quibus nihil scitu utilius et ad solandum aptius, propositum ita persequeris, ut rerum altissimarum contemplatio quaedam in legentium animis relinquat quasi semina verae pietatis, eosdemque a scientiae delectatione sancta ad sancte efficiendi referat utilitatem.

Tibi igitur, venerabilis frater, non tam cupimus gratias agere de oblatis voluminibus, quam gratulari ex animo et hortari, ut, quam in scribendo quaeris oblectationem animi requiemque curarum, ita quaeras, ut verbo sano atque irreprehensibili semper aliquid afferas, quod spectet ac valeat ad excitandos salutares spiritus et ad fovendam alendamque virtutem.

Auspex divinorum munerum Nostraeque testis benevolentiae apostolica sit benedictio, quam tibi, venerabilis frater, tuoque clero ac populo peramanter impertimus.

Datum Romae apud S. Petrum, die XIII mensis aprilis MCMXVII, Pontificatus Nostri anno tertio.

BENEDICTUS PP. XV

IV

AD R. P. D. MAURITIUM LANDRIEUX, EPISCOPUM DIVIONENSEM: EPISTOLAM EIUS PASTORALEM, QUAE DE PAROECIIS INSTAURANDIS TRACTAT, LAUDIBUS ORNAT.

Venerabilis frater, salutem et apostolicam benedictionem. — In epistola, quam nuper, pro pastorali officio, ad populum dedisti, vix poteras graviore in argumento versari, quam ea persequendo, quae ad paroecialem attinent vitam. Vetere enim lapsa consuetudine, qua paroecia ita disciplina florebat, ut quamdam referret familiae similitudinem, eo usque, pluribus in locis, deventum est, ut pastor vix suas cognoscat oves, et oves pastoris vocem vix audiant umquam. Quam late id pertinuerit, pertineat ad Ecclesiae perniciem in aperto ponit quae inde secuta est dispersio ovium, virium catholicarum dissolutio et ea christianorum demutatio morum, quam et imminuta fides, et tot vitiorum illecebrae atque invitamenta peccandi auxerunt adeo, ut vix ullum supersit antiquae pulchritudinis vestigium. Redeundum est igitur unde discessum est, et paroecia ita instauranda, ut multitudo credentium cor unum sit et anima una: ut parocho suus in ea sit honos; sit nimirum in medio populi uti pater in corona filiorum, eiusque auctoritas ad omnia se porrigat providentem. Inde ea, in primis, consequentur bona, ut oves a pastore non solum alantur pabulo doctrinae ac sacramentorum, sed regantur praeceptis, iuventur consiliis et consuetudine sancta ad salutaria excitentur, confirmentur in bono. Alterius vero fidelis ad alterum ea erit habitudo, ut quod unum afficit, alios tangat: quae commune respiciunt - instituta, dicimus, ac pia opera, quae, vario nomine, multa sunt in unaquaque bene constituta paroecia - ita omnibus curae sint, ut, pietate suadente, quisque in ea ultro id conferat, quo noverit indigere.

Neque abes a vero cum scribis, memoria praeteritorum futurorumque prudentia perspicuum fieri Gallorum ecclesiae, tot indigne iam eversis rebus, hanc unam late patere ad salutem viam, paroecias rite ordinare et, tunc praesertim cum frui contigerit optatissimae pacis beneficiis, in hoc curas ponere cogitationesque omnes, ut fideles ad paroecialem revocentur disciplinam, hauriantque ex ea quo ad christianas revivant laudes et hostium frangant audaciam. Respondent haec plane iudicio nostro: et id est caussae, cur consilia ac monita tua, consilia esse optemus ac monita omnium Galliae episcoporum, rati pristinam eos suis ecclesiis reddituros esse dignitatem, cum pristinam paroeciis reddiderint formam atque indolem.

Auspex divinorum munerum Nostraeque testis benevolentiae apostolica sit benedictio, quam tibi, venerabilis frater, omnique tuo Clero ac populo peramanter in Domino impertimus.

Datum Romae apud S. Petrum, die XIV aprilis MCMXVII, Pontificatus Nostri anno tertio.

BENEDICTUS PP. XV

ACTA SS. CONGREGATIONUM

SUPREMA SACRA CONGREGATIO S. OFFICII

I

DECRETUM

INDULGENTIA PARTIALIS TRIBUITUR RENOVANTIBUS PROPOSITUM CUIUSCUMQUE MORTIS GENERIS SUSCIPIENDI.

Die 16 novembris 1916.

SSmus D. N. D. Benedictus, div. Prov. Pp. XV, in Audientia R. P. D. Adsessori S. Officii impertita, universis christifidelibus qui, postquam sacram Communionem rite sumpserint, sequentem actum, iam a s. m. Pio Pp. X, die 9 martii 1904, plenaria indulgentia pro articulo mortis ditatum, renovaverint: « Domine Deus meus, iam nunc quodcumque « mortis genus, prout tibi placuerit, cum omnibus suis angoribus, poenis « ac doloribus, de manu tua aequo ac libenti animo suscipio », indulgentiam septem annorum totidemque quadragenarum, defunctis quoque adplicabilem, semel in mense lucrandam, benigne concessit. Praesenti in perpetuum valituro absque ulla Brevis expeditione. Contrariis non obstantibus quibuscumque.

R. Card. Merry del Val, *Secretarius.*

L. ✠ S.

† Donatus Archiep. Ephes., *Ads. S. O.*

II

DECRETUM

CONCEDITUR INDULGENTIA CCC DIERUM RECITANTIBUS IACULATORIAM PRECEM AD B. M. V. « A FIDUCIA ».

Sanctissimus D. N. D. Benedictus div. Prov. Pp. XV, die 3 ianuarii 1917, ad preces moderatorum et alumnorum pontificii seminarii maioris Lateranensis, in cuius minori sacello imago B. V. Deiparae, a Fiducia nuncupata, praecipuo cultu honoratur, universis christifidelibus, qui, corde saltem contrito, eandem beatissimam Virginem his verbis: *Mater mea, fiducia mea!* devote invocaverint, quoties id egerint, indulgentiam trecentorum dierum, animabus quoque igne piaculari detentis profuturam, benigne concedere dignatus est. Quam Indulgentiam in perpetuum valituram esse, absque ulla Brevis expeditione, clementer indulsit. Contrariis quibuscumque non obstantibus. Documentum huius concessionis ad Supremam hanc Congregationem S. Officii, iuxta *Motu proprio* eiusdem SS. D. N., d. die 16 septembris 1915, rite exhibitum fuit, die 27 ianuarii, anno 1917.

R. Card. Merry del Val, *Secretarius.*

L. ✠ S.

Carolus Perosi, *Ads. S. O.*

III

DECRETUM

SEU DECLARATIO EXTENSIONIS QUARUMDAM INDULGENTIARUM

Die 22 martii 1917.

SSmus D. N. D. Benedictus div. Prov. Pp. XV, in Audientia R. P. D. Adsessori S. Officii impertita, optatis plurimorum Sacrorum Antistitum obsecundare cupiens, praehabito voto Eminentissimorum Patrum Inquisitorum Generalium, benigne concedere dignatus est, ut christifideles,

devote genuflexionem coram Augustissimo Sacramento, sive in Tabernaculo clauso, sive solemniter exposito, peragentes, Indulgentias a s. m. Pio Pp. X, die 28 iunii 1908, concessas lucrari valeant, etiamsi loco invocationis: *Gesù, mio Dio, vi adoro qui presente nel Sacramento del vostro amore,* alia proferant verba, quae tamen adorationem exprimant. Praesenti in perpetuum valituro, absque ulla Brevis expeditione. Contrariis quibuscumque non obstantibus.

R. Card. Merry del Val, *Secretarius.*

L. ✠ S.

Carolus Perosi, *Ads. S. O.*

SACRA CONGREGATIO CONSISTORIALIS

I

KEARNYENSIS seu INSULAE GRANDENSIS

TRANSLATIONIS SEDIS EPISCOPALIS

DECRETUM

Recto et utili dioeceseon regimini quam maxime expedit et confert ut Episcopus in ea civitate sedem constituat, quae ceteris aliis viarum facilitate et frequentia accessum praebeat celeriorem omnibus aliis dioecesis locis.

Quum itaque dioecesi Kearnyensi nuper regio nova attributa fuerit, intra cuius fines est civitas Insula Grandis nuncupata (*Grand Island*), quae maxima est in dioecesi, et propter viarum ferrearum copiam facilius cum omnibus dioeceseos partibus coniungitur: ideo, postulante R. P. D. Iacobo Alberto Duffy, episcopo Kearnyensi, eique suffragante ipso S. Sedis in Statibus foederatis Americae septentrionalis Delegato, ut ad maius catholicae fidei incrementum et decus, populique christiani commodum, episcopalis sedes ex minori urbe Kearnyensi (*Kearney*) ad

longe maiorem ac praestantiorem, sive incolarum et catholicorum numero, sive hominum rerumque commerciis, sive denique facili viarum accessu, Insulam Grandem (*Grand Island*) nuncupatam transferretur; Sanctissimus D. N. Benedictus PP. XV, de consulto huius S. Congregationis Consistorialis, omnibusque mature perpensis, oblatis sibi precibus benigne annuendum censuit.

Quare, suppleto, quatenus opus sit, quorum intersit aut suo interesse praesumant consensu, et suppressis atque extinctis civitatis episcopalis Kearnyensis statu et conditione, iuribusque ac privilegiis demptis, cathedralitatis titulo seu causa, huic civitati tributis ac spectantibus; de apostolicae potestatis plenitudine oppidum Insulam Grandem in civitatem episcopalem dioecesis, olim Kearnyensis, nunc vero Insulae Grandis denominandae, erexit atque constituit, cum iisdem prorsus iuribus, privilegiis, honoribus et praerogativis, quibus civitas Kearnyensis ceteraeque in America septentrionali episcopali sede insignitae fruuntur et gaudent.

Ecclesiam vero, honori S. Mariae in eadem civitate Insulae Grandis sacram, in cathedralem ipsius dioecesis Insulae Grandis erigere Sanctitas Sua dignata est, in eaque sedem et dignitatem episcopalem constituere cum omnibus iuribus, privilegiis, honoribus et indultis, quibus aliae in America septentrionali existentes cathedrales ecclesiae earumve Praesules, non tamen titulo oneroso vel ex peculiari indulto, fruuntur et gaudent, attributis quoque huic cathedrali ecclesiae sub invocatione S. Mariae cunctis reditibus et bonis quae ad ecclesiam cathedralem Kearnyensem tamquam cathedralem pertinebant.

Hisce super rebus eadem Beatitudo Sua praesens edi iussit consistoriale decretum, perinde valiturum ac litteras apostolicas sub plumbo.

Contrariis non obstantibus quibuslibet, etiam speciali mentione dignis.

Datum Romae, ex aedibus S. C. Consistorialis, die 11 aprilis 1917.

✠ C. Card. De Lai, Episc. Sabinen., *Secretarius.*

L. ✠ S.

† V. Sardi, Archiep. Caesarien., *Adsessor.*

II

DUBIA

DE SECRETO SERVANDO AB IIS, QUI DE INFORMATIONIBUS REQUIRUNTUR CIRCA PROMOVENDOS AD EPISCOPATUM.

Ad S. hanc Congregationem sequentia dubia pro solutione proposita fuerunt:

I. Num iis, qui sub secreto S. Officii de informationibus requiruntur circa personas ad episcopatum promovendas, liceat delatum sibi munus, qualibet de causa, etiam ad tutiores notitias hauriendas, aliis revelare?

II. Num, reticita commissione de qua supra, liceat ab aliis notitias requirere, quoties adsit periculum, etiam remotum, revelationis secreti?

III. Num datas informationes liceat, quacumque de causa, alteri, etiam secretissimo et intimo vel in ipsa sacramentali confessione, revelare?

IV. Quibus poenis plectatur qui talia egerit in primo, vel secundo, vel tertio casu?

V. Qui ignarus certae notitiae, eam ab alio vel aliis tutissime haurire valeat absque ullo periculo violationis secreti; num possit ex se, absque S. Congregationis licentia, hanc personam vel has personas interrogare?

VI. Et si hoc fecerit, tenetur ne hanc personam vel has personas, a quibus notitias hausit, in suis informationibus S. Congregationi manifestare?

Et Sacra Consistorialis Congregatio, omnibus mature perpensis, ad praedicta dubia respondendum censuit:

Ad I, II et III. In omnibus his casibus non licere.

Ad IV. Excommunicatione, a quo nemo, nisi Ipse Romanus Pontifex, excluso etiam Emo Cardinali Maiori Poenitentiario, absolvere potest; aliisque poenis ferendae sententiae, quae contra violatores secreti S. Officii a iure statutae sunt.

Ad V. Posse.

Ad VI. Teneri.

Quae solutiones cum ab infrascripto Cardinali Secretario ad Summum Pontificem, in audientia diei 20 huius mensis relatae fuissent, Sanctitas Sua eas approbavit et publicari mandavit.

Romae, ex aedibus Sacrae Congregationis Consistorialis, die 25 aprilis 1917.

✠ C. Card. De Lai, Ep. Sabinen., *Secretarius.*

L. ✠ S.

† V. Sardi, Archiep. Caesarien., *Adsessor.*

III

PROVISIO ECCLESIARUM

Sacrae Congregationis Consistorialis decretis, SSmus D. N. Benedictus PP. XV has, quae sequuntur, ecclesias de proprio pastore providit, scilicet:

14 aprilis 1917. — Metropolitanae Tarentinae ecclesiae praefecit R. P. D. Horatium Mazzella, hactenus archiepiscopum Rossanensem.

23 aprilis. — Titulari archiepiscopali ecclesiae Sardianae R. D. Eugenium Pacelli, S. C. pro negotiis ecclesiasticis extraordinariis Secretarium, electum in Nuntium Apostolicum apud Bavariae regem.

25 aprilis. — Titulari archiepiscopali ecclesiae Philippensi R D. Iosephum Palica, Tribunalis Signaturae Apostolicae Praelatum, Patriarchalis ecclesiae Liberianae canonicum, in vices gerentem apud Vicariatum Urbis deputatum.

SACRA CONGREGATIO CONCILII

APUANA

INTERPRETATIONIS VOLUNTATIS

Die 27 ianuarii 1917

SPECIES FACTI. - Ultimo quo decessit elogio, dato Apuae die 6 februarii 1865, pius quidam testator, nonnullis praelegatis, de bonis suis in hunc modum disposuit: « Del rimanente de' miei beni formo un' Isti- « tuzione di diffusione di buoni libri morali, come segue:

« Tale Istituzione avrà un'Amministrazione economica composta « dei Parrochi della Città presieduti da Mons. Vescovo o da chi in Pon- « tremoli lo rappresenta. Essa ogni anno rivedrà i conti e provvederà. « A conti riveduti, ogni Parroco riceverà un'elemosina di sei franchi « per celebrare ciascuno una Messa, onde render propizia alla Istitu- « zione la divina Onnipotenza. Dell'entrate nette se ne conservi sempre « una porzione abbondante per restauri e miglioramenti ordinari e per « riparazioni e casi straordinarissimi. Il rimanente delle entrate venga « ogni anno speso tutto in libri, come dirò, o in ciò che formerà poi « subietto di altra Istituzione, sostituita come infra alla presente ...

« I. Mons. Vescovo s'informerà continuamente dei buoni libri che « si vanno pubblicando, che siano relativi a Dogmatica, a Morale, filo- « sofia, a diritto naturale, a diritto pubblico, a diritto internazionale, « a storia, a polemica religiosa, ed ai modi di vivere civile, scritti in « buon senso cattolico, e ne farà provvisione in quella quantità che « comporta l'entrata dell'anno, i quali libri dovranno tutti essere legati « in legatura fortissima e pulita. Ad ogni scolaro di buona condotta che « finiti tutti gli studi parta dalle scuole di Seminario, Mons. farà dono « di alcuni di detti libri. E ... nel caso che vengano chiuse queste scuole « seminaristiche, i libri si distribuiranno a chi profitterà di altre scuole « ecclesiastiche, o ai sacerdoti, ed anche ai laici che siano vogliosi di « istruirsi.

« II. In caso che tale istituzione di diffusione di buoni libri trovasse « qualche ostacolo insormontabile ad attuarsi, sostituisco una distri- « buzione di premi a quella gioventù delle parrocchie di Pontremoli, « Santissima Annunziata, Mignegno e Dozzano, che presentatasi all'esa-

« me della dottrina cristiana avanti tre parrochi presieduti dal Vescovo « o suo delegato, meglio avrà risposto. Anzi, se fosse possibile, meglio « sarebbe un insegnamento di Catechismo di perseveranza, da farsi in « Duomo, sul testo del Gaume o su quello del Guillois, distribuendo ai « più bravi alunni dei premi di onore e invitando i padri delle più dovi- « ziose famiglie a condurvi i loro figli.

« III. Quando neppure questa surrogata istituzione del Catechismo « possa aver luogo, le entrate vadano a benefizio di quei poveri conva- « lescenti che siano già usciti dallo spedale, dopo un decubito ivi fatto « di sei giorni per lo meno, ovvero di poverissimi malati fuori di spe- « dale. I parroci ne informeranno il Vescovo; ma si guardino dal rila- « sciare certificati scritti ai postulanti, per non dover certificare come « forzati od attirarsi delle odiosità.

« IV. Se neanche questa istituzione sia effettuabile, le entrate vadano « a benefizio dei Vicari di Parroci resi impotenti o di fabbricerie di « chiese di Città.

« Qualunque siasi di queste istituzioni, surrogate alla prima, che « sia stata messa in azione, dovrà cessare, se avvenga il caso che la « prima, levato l'ostacolo, possa ridursi ad effetto ».

Porro, pluribus de causis factum est ut nonnisi pium opus tertio loco et ordine a testatore intentum, ad effectum deduci potuerit; ac propterea in statutis de re conditis, atque die 16 maii 1867 Episcopi Apuani approbatione munitis, art. 1 finis seu scopus Causae piae hisce verbis enunciatus est: « Essa ha per fine di soccorrere quei poveri « convalescenti, che, dopo un decubito di almeno sei giorni, usciranno « dallo Spedale di Pontremoli, od anche i poverissimi ammalati, fuori « dello Spedale ». Notatu dignum est, in actu deliberationis praefati diei 16 maii 1867, quo statuta haec approbata fuere, expressis verbis edici « che mons.Vescovo ha dichiarato di derogare, in forza di speciali facoltà, « a quanto nel testamento del Pio Fondatore si contenesse di contrario « ai succitati Statuti ».

Quum autem nec in testamento, nec in statutis, plane definita apparerent loca seu paroeciae, ad quas pertinere deberent pauperes convalescentes e nosocomio Apuano egressi vel pauperrimi domi aegrotantes, qui beneficiis pii Operis frui possent; urgente praesertim auctoritate civili ut statuta pii Operis magis conformia efficerentur praescripto legis; Consilium administrativum, praeside Episcopo, attento quod tunc usque beneficia pii Operis erogata fuerant tantummodo favore quinque paroeciarum *civitatis* Apuanae (dum municipium Apuanum viginti sex praeterea paroecias complectitur), hanc limitationem seu determinationem

in novo statuto organico, a. 1904 apposuit, ubi nempe (art. 2) finis pii Operis describitur: « soccorrere quei poveri convalescenti, che, dopo un « decubito di almeno sei giorni, usciranno dallo Spedale di Pontremoli, « od anche i poverissimi ammalati fuori dello Spedale, *appartenenti alle « cinque parrocchie di questa città* ».

Adversus hanc limitationem appositam in praefato statuto, parochus Ssmae Annuntiationis (quae paroecia parum distat a civitate Apuana, et in cuius etiam favorem testator suam secundo subrogatam institutionem disposuerat) asserere voluit, litteris ad Administrationem pii Operis a. 1906 datis, « il diritto di poter partecipare alle beneficenze sud- « dette, a vantaggio dei poveri della sua parrocchia ». Petitione autem reiecta, idem parochus novis allegationibus apud eamdem pii Operis Administrationem institit, concludens « che domandava di essere nomi- « nato membro effettivo della Commissione Amministrativa di detta pia « Opera, a tutela di ogni diritto suo a vantaggio dei poveri della sua « parrocchia ». Sed per actum deliberativum diei 24 septembris 1914 Administratio pii Operis stetit in sua praecedenti denegativa decisione; contra quam parochus die 3 martii 1915 recursum interposuit ad Sacram Hanc Congregationem, postulans declarari:

« 1) Se egli, che è parroco della Ssma Annunziata, sobborgo omo- « nimo di Pontremoli, ha diritto di far parte della Commissione Ammi- « nistrativa dell'Opera Pia.

« 2) Se i poveri della sua parrocchia hanno diritto di partecipare « alle beneficenze di essa Opera Pia ».

Synopsis disceptationis. - I. *Quae in favorem parochi recurrentis deducta sunt.* Ad fulciendam primam petitionem parochus recurrens animadvertit paroeciam Ssmae Annunciationis, quae a moeniis civitatis Apuanae vix mille passibus distat, cuius immo primae domus abscedenti Apua post quingentos passus occurrunt, esse verum et proprium suburbium eiusdem civitatis, cum qua semper omnia communia habuit, ut testantur historiarum scriptores sive veteres, sive recentes, itemque acta et documenta tum ecclesiastica, tum municipii, quod nuper scholam huius paroeciae inter *urbanas* adnumeravit. Quo posito, ex regula *accessorium sequitur naturam principalis,* deducit recurrens rectorem huius paroeciae parochum urbanum censendum esse, et ideo ius eidem competere ut in administrativum Consilium pii Operis adnumeretur, quod, ex pii testatoris voluntate, coalescere debet « ex parochis urbanis, « praeside Episcopo ».

Hoc ipsum argumentum, quod nempe paroecia Ssmae Annun-

tiatae utpote verum suburbium civitatis, iisdem iuribus in casu frui debeat quibus ceterae urbanae paroeciae, iam demonstrat pauperibus eiusdem paroeciae, sive ex nosocomio egressis, sive, quando in miserrima versentur egestate, domi aegrotantibus, ius competere participandi de reditibus pii Operis prout a testatore sunt destinati; idque etiamsi ab hac participatione reliquae paroeciae municipii Apuani, ac illae quoque locorum vulgo Mignegno et Dozzano, quarum explicita mentio aliquando fit in testamento, excludi deberent; nam pro his haec peculiaris ratio non militat.

Quin etiam hanc alteram parochi petitionem, in qua summa controversiae, immo tota est, validiora etiam argumenta sustinere videntur.

Praesumi etenim debet in testatore eadem semper voluntas, usquedum positiva argumenta contrarium demonstrent. Iam vero nulla apparet ratio positiva qua demonstretur testatorem, qui secundam institutionem constituit favore quoque paroeciarum Ssmae Annunciationis, Mignegno et Dozzano, in tertia institutione easdem paroecias excludere voluisse.

Stat praeterea pro paroecia Ssmae Annunciationis etiam ratio generalis deducta ex ipsa tertia institutione *in se* considerata. Haec enim tertia institutio est, iuxta fundatoris verba, favore pauperum convalescentium, qui egressi fuerint ex nosocomio Apuano post decubitum saltem sex dierum, et pauperrimorum aegrotantium extra nosocomium. Huiusmodi verba, quum nihil ponatur quod modificet vel coarctet eorum significationem, debent profecto intelligi in sensu magis obvio: debent nempe referri ad omnes paroecias municipii Apuani, quorum pauperes ius habent ut gratuito curentur in nosocomio Apuano, et hac ratione etiam ad paroeciam Ssmae Annunciationis. Prout enim prima institutio, nempe de libris in praemium iis sacrorum alumnis elargiendis, qui, studiis peractis, e seminario Apuano egressi fuissent, procul dubio non coarctabatur ad clericos civitatenses sed pertinebat ad dioecesanos omnes, qui ius haberent in seminario studia peragendi; idipsum profecto sentiendum de tertia institutione quae similiter favet pauperibus, qui, convalescentes, ex nosocomio Apuano egrediantur. Nec valet opponere, dato hoc sensu, beneficium a testatore statutum vanum fieri, utpote nimis divisum. Etenim, hinc non multi de facto essent qui gaudere possent eo beneficio - cum in municipio Apuano non magnus habeatur numerus incolarum (hodie circiter 15,000 et temporibus testatoris numerus valde minor) - et plures in hisce requirantur conditiones ut frui valeant erogationibus pii Operis: inde vero annui reditus eiusdem Operis pertingunt ad summam satis conspicuam quae huiusmodi extensionem, teste Episcopo, bene permitteret. Nihil autem impedit quominus idem Episcopus, cui praesertim

testator commisisse videtur munus ipsos reditus erogandi, non omnibus, sed iis tantum qui magis egeant, succurrat.

E contrario, posita limitatione quam Consilium administrativum sustinet, ad pauperes civitatenses dumtaxat, quum reditus annui longe maiorem facultatem praebeant, incongruum sane supponere debemus in mente testatoris: intentionem videlicet nimis favendi paucissimis personis, in quorum favorem reditus, veram ipsarum necessitatem longe excedentes, erogasset. Atqui « in lege interpretanda non tam verborum cortex, quam « potius legislatoris mens et intentio est inspicienda, et dispositiones « factae non partialiter sed complexive sunt examinandae » (l. 17 et 24, D. *de legatis*). Ac praeterea, etiamsi admittamus utriusque interpretationis probabilitatem, tamen benignior et rationabilior praeferenda est. « Cum in testamento ambigue aut etiam perperam scriptum est, benigne « interpretari et secundum id, quod credibile est, cogitatum credendum « est » (Marcellus, l. 24, D. *de reb. dub.* 34, 5).

II. *Quae adversus recurrentem deducuntur* a quinque civitatis Parochis hisce redeunt. Quoad primum postulatum, quo recurrens sibi vindicat ius partem habendi in Consilio administrativo pii Operis, Parochi opponunt ipsa verba testatoris, qui explicite statuit pro sua institutione, quaecumque demum in concreto deduceretur ad actum, « un'Amministrazione composta dei Parrochi di *Città* ». Nec regerere valet paroeciam Ssmae Annunciationis habendam esse tamquam accessorium civitatis, utpote suburbium eiusdem, ac ideo etiam parochum Ssmae Annunciationis haberi posse tamquam parochum civitatis. Etenim, ex ipsis recurrentis verbis, paroecia illa a civitate Apuana saltem mille passibus distat, primaeque ipsius domus nonnisi post quingentos passus a postremis domibus civitatis occurrunt: minime igitur contigua est haec paroecia pomoerio civitatis, ideoque *suburbium* dici nequit. Ceterum, addunt, parochus Ssmae Annuntiationis numquam partem habuit in consortio urbano parochorum, quod, ex antiquissima fundatione, constat ex parochis civitatis. Demum, animadvertunt, etsi enunciata paroecia esset reipsa suburbium civitatis Apuanae, in casu tamen distingui deberet quoad ius a paroeciis urbis Apuanae proprie dictae, idque ob satis perspicuam dispositionem pii testatoris. Hic enim in secunda institutione, qua constituit praemia favore adolescentum qui catechesi christianae studerent, explicite distinguit paroecias urbis a paroecia Ssmae Annunciationis: « sostituisco - ait - una distribuzione di premi a quella gioventù « delle parrocchie di Pontremoli, Ssma Annunziata, Mignegno e Doz- « zano ». Ergo horum trium Rectores minime comprehenduntur in designatione « parrocchie Pontremoli », et ideo neque in illa « parrochi di

« Città » quibus tantum Consilium administrativum coalescere debent, ex explicita testatoris voluntate.

Quod vero spectat ius participandi reditibus pii Operis a parocho assertum pauperibus suae paroeciae, ita arguunt parochi civitatis.

In primis ponunt tamquam principium, animum testatoris fuisse favere *civitati* Apuanae; quod colligunt non modo ex dispositione praevia, omnes et singulas institutiones afficiente, pii Operis nempe administrationem concreditam fuisse tantummodo parochis *civitatis*; sed etiam ex complexu ceterarum institutionum ex ordine subrogatarum, favore nempe seminarii, vel cathedralis Apuanae, vel fabricarum ecclesiarum civitatis. Atque huc etiam facit, quod in secunda institutione, quae, utpote tenuiores expensas singillatim postulans, potuerat prae ceteris maiorem extensionem accipere, haec maior extensio explicite, tamquam *per exceptionem*, fuerit enunciata; nempe, praeter civitatem, designatae etiam paroeciae Ssmae Annunciationis, Mignegno et Dozzano. Atqui exceptio firmat regulam in contrarium; idcirco, ubi deest designatio maioris extensionis, debet accipi quae communis est, seu in casu limitari debet beneficium in favorem civitatis dumtaxat; quod, aliis verbis, huc redit, ut principio notissimo obsequamur: « testator quae voluit dixit, quae non dixit non voluit ». Data autem extensione quam recurrens vindicat, illud incongruum sequeretur, quod, ex mente testatoris, eodem exstante redditu, ubi in singulis casibus *maior* exigitur expensa, ut certe est in subsidio donandis pauperibus convalescentibus aut pauperrimis domi aegrotantibus, longe *plures* casus supponerentur (nempe quotquot *universum* municipium Apuanum suppeditaret) quam ubi longe minores sumptus faciendi essent, videlicet in praemiis pro christiana puerorum catechesi acquirendis, quam liberalitatem testator explicite coarctatam voluit ad *quatuor loca* eiusdem municipii dumtaxat.

Sed praeter haec interpretationis adminicula, gravius argumentum emergit ex verbis ipsis testatoris, qui, in tertia ordinanda subrogata institutione, de qua agitur, postquam statuisset eam esse in favorem « dei poveri convalescenti, ... o dei poverissimi malati fuori dello spedale », statim subdit: « *I parroci* ne informeranno *il Vescovo*; ma si guardino « dal rilasciare certificati scritti ai postulanti, per non dover certifi- « care come forzati od attirarsi odiosità ». Porro in propatulo esse videtur hos qui ita enunciantur, « *i parroci* », eosdem omnino esse, qui in dispositione praevia, omnes et singulas institutiones - ut diximus - afficiente, designantur: nempe quinque eos *civitatis* parochos, qui una cum *Episcopo* efformant Consilium administrativum. At vero hi referri valent et testificari de suis subditis (atque horum dumtaxat invidiam

vel odium formidare possunt), de his *in civitate* nempe exstantibus, non de alienis, exstantibus et dispersis in 24 ceteris paroeciis municipii Apuani; ergo ad hos tantum subditos, seu ad pauperes civitatenses, ex mente satis manifesta testatoris, eius pia dispositio porrigitur. Quod argumentum adeo fortiter recurrens praesensisse videtur, ut non aliud effugium invenerit, nisi in praetenso sibi iure partes habendi in ipso Consilio administrativo; in qua praetensione tamen contra *explicitam* testatoris voluntatem impingit.

Sed concedatur demum haec omnia argumenta ad certitudinem non attingere, et ideo adhuc dubiam testatoris voluntatem manere. Omnem penitus dubitationem dispellit subsequuta usque ad recurrentis impugnationem, pacifica observantia. Etenim, ut saepius declaravit S. R. Rota: « Observantia declarat verba testatoris, quatenus essent dubia » (Recanaten., *Manutentionis*, coram Cerro, dec. 120, n. 8, t. IX, p. 1, *rec.*) - « Ex observantia subsequuta satis remanet interpretata mens fundatoris » (Aquilana, *Iurispatr.*, coram Meltio, dec. 374 n. 21, t. XI, *rec.*). - « Observantia magni facienda est pro interpretanda voluntate testatoris; « quod maxime procedit quando idem observatum fuit cum eademmet « persona, quae successionem praetendit » (Ariminen., *Secundogenitur ae*, coram Bichio, dec. 337 n. 44, t. XI, *rec.*), etc. At quidem, in casu, adeo aperte constat de huiusmodi observantia, ut ne unus quidem contrarius casus, ab a. 1867 ad praesentem diem, allegari valuerit: inde enim ab initio administrativum Consilium restrictivam interpretationem in praxim deduxit eamque immo in statutis organicis et in regulis pro disciplina interna pii Operis, a. 1867 conditis, tamquam fundamentum supposuit; neque exsequutores testamentarii, quorum unus fuit etiam parochus Ssmae Annunciationis, nec ceteri parochi, neque Episcopus, neque quotquot alii cognoscere debuerunt testatoris mentem, aut in negotium interesse habuerunt, hanc restrictivam praxim ullo modo impugnarunt. Idque recurrens fateri cogitur, qui tamen excipit, quoad exsequutores testamentarios, probandum esse, testatorem eisdem dum viveret mentem suam aperuisse; quo vero ad ceteros parochos aut incolas interesse habentes, eos vel ipsum testamentum ignorasse; quae exceptiones futiles esse videntur, quum, posita tam diuturna observantia et possessione iuris in civitatensibus Apuanis, quaecumque eis favorabilior praesumptio amplectenda sit; ac demum in praxi saltem illud sequatur, periculosum omnino esse adeo gravem innovationem in rem iam constabilitam inducere.

Resolutio. Hisce ab utraque parte in medium deductis, quum in plenariis Emorum ac Revmorum Patrum comitiis, habitis die 27 ianua-

rii 1917 in Palatio Apostolico Vaticano, proponerentur dubia ita concinnata:

« I. An parocho pro tempore paroeciae Ssmae Annunciationis in « diocesi Apuana competat ius ut nominetur membrum Consilii admi- « nistrativi pii Operis in casu;

« II. An et quomodo gaudere valeant beneficiis pii Operis pauperes « convalescentes enunciatae paroeciae, qui, post decubitum sex saltem « dierum egressi fuerint e nosocomio Apuano in casu;

« Et, quatenus *affirmative:*

« III. An et quomodo pauperrimi etiam aegrotantes extra nosoco- « mium, ad praefatam paroeciam pertinentes, iisdem beneficiis gaudere « possint in casu »:

S. Congregatio Concilii respondendum censuit:

Ad I. *Negative.*

Ad II et III. *Attentis omnibus, nihil innovandum.*

Facta autem de praemissis relatione SSmo Dño Nostro Benedicto divina Providentia Pp. XV, in audientia infrascripto Secretario, die 28 eiusdem mensis et anni concessa, Sanctitas Sua resolutiones Emorum Patrum in omnibus approbare dignata est.

I. Mori, *Secretarius.*

S. CONGREGATIO DE PROPAGANDA FIDE

NOMINATIONES

Brevibus apostolicis nominati sunt:

15 februarii 1917. — *Vicarius Apostolicus Alaschae in America Septentrionali,* R. P. Raphaël Crimont, e S. I.

13 martii 1917. — *Vicarius Apostolicus de Hu-nan Septentrionalis,* R. P. Angelus Didacus Carbajal, ex Ordine Eremitarum S. Augustini.

ACTA TRIBUNALIUM

SACRA ROMANA ROTA

TON-KIN CENTRALIS

NULLITATIS MATRIMONII (NGHINH-TAI-VANG)

Benedicto PP. XV feliciter regnante, Pontificatus Dominationis Suae anno secundo, die 27 iunii anni 1916, RR. PP. DD. Seraphinus Many, Ponens, ***Ioannes Prior et Aloisius Sincero, Auditores de turno, in causa*** Ton-Kin Centralis - Nullitatis matrimonii, ***inter*** Iosephum Nghinh, ***actorem, repraesentatum per advocatum ex officio Rev. Orestem Negri, et*** Dominicum Tai, ***in prima instantia, interveniente et disceptante in causa Rev. Henrico Quattrocolo, Substituto Defensoris Vinculi ex officio, sequentem tulerunt definitivam sententiam.***

Dominicus Tai, cum, studiorum causa, domum Dominici Dông Sì, pago Lûat Trung in Vicariatu Apostolico Ton-Kin Centralis, praefecti, frequentaret, in uxorem postulavit, aut eius parentes pro eo, eiusdem Praefecti filiam Mariam Vang, annos natam 18. Haec, quae iam antea parum firmae valetudinis erat, paulo post in morbum et in amentiam incidit; sed cum spes esset eam in vita coniugali a morbo liberandam esse, matrimonium contractum est anno circiter 1895, in oratorio privato domus praefecti, coram duobus testibus et sacerdote Dô, nunc e vivis sublatis. Post matrimonium, in dies crevit Mariae Vang amentia: qua non obstante, Dominicus Tai de legitimitate matrimonii sui non curavit; sed, anno 1912, quidam Iosephus Nghinh, munere scribae in eodem pago fungens, misericordia motus, ut ipse ait, erga infelicem virum, suadentibus etiam Patribus Missionariis, matrimonii valorem ex capite amentiae mulieris accusavit apud Illmum Vicarium Apostolicum Ton-Kin Centralis. Processu canonico a iudice delegato summa cum diligentia instructo, Vicarius Apostolicus acta ad hoc S. Tribunal, non prolata sententia, mandavit, petens, ut, obtenta commissione Pontificia, causa etiam in prima instantia a S. Rota cognosceretur et definiretur.

Revera, obtenta, die 2 iulii anni 1914, commissione Pontificia in H. S. O. solitum dubium concordatum est: *An constet de nullitate matrimonii in casu.*

Antequam *dubium* de merito discuterent, RR. DD. Auditores quaedam praemittenda esse dixerunt, ut validitas processus in Curia Vicariatus Apostolici Ton-Kin Centralis confecti in tuto ponatur. Primo enim aspectu, cum vir Dominicus Tai non modo non petat declarationem nullitatis matrimonii sui, sed etiam huic declarationi nullitatis adversetur, et cum, ex altera parte, Iosephus Nghinh utrique familiae, viri scilicet et uxoris, sit extraneus, et ipsius nihil intersit, ut matrimonium solvatur vel non, ipse qualis actor a limine iudicii repellendus esse videretur. Verum notandum est ius accusandi matrimonium vel privative coniugibus reservari, vel etiam cuilibet de populo competere, iuxta naturam impedimentorum. Etenim ex capite impedimentorum, de quibus certa notitia haberi nequit nisi a coniugibus, vel quae uterque aut saltem unus coniux tollere per se ipsum potest, ius accusandi matrimonium utrique coniugi vel uni privative reservatur; v. g., si agatur de impedimentis erroris, metus, conditionis non impletae, etc.; nam huiusmodi impedimenta, errore cognito, metu cessante, conditione reiecta, novo consensu coniugum tolli possunt (si publica sint, servatis servandis ex lege Tridentina, nunc decreto *Ne temere*); ex capite autem impedimentorum, quae coniuges per se ipsos tollere non possunt, uti sunt impedimenta consanguinitatis, affinitatis, ligaminis, criminis, voti solemnis, ordinis sacri, etc., omnes tam extranei quam consanguinei, ad matrimonium accusandum admittuntur. Ratio desumitur ex bono publico Ecclesiae, simul et bono privato coniugum, scilicet ut irreverentia erga sacramentum tollatur, ut nobilissimi fines Ecclesiae in his statuendis impedimentis sarti tectique serventur, et ut damnata commercia scandalaque vitentur. Quare accusatio matrimonii, ex capite horum impedimentorum, merito recensetur inter illas *actiones populares,* quae, iuxta ius Romanum, cuilibet de populo competunt. Ab hac actione repelluntur tantum, uti suspecti, vel qui matrimonium accusare praesumuntur propter quaestum, cap. *Significante,* 5, *Qui matrimonium accusare possunt;* vel qui, legitime factis in ecclesia publicis futuri matrimonii proclamationibus, impedimentum iam cognitum non revelarunt, cap. *Cum in tua,* 6, eodem titulo. Et haec est communis doctrina, de qua consuli possunt *Instructio S. Officii,* diei 20 iunii 1883, § 1 (*Collectanea S. C. de Propaganda Fide,* nn. 1587, 1588, tit. II, p. 172 seq.); Reiffenstuel, Schmalzgrueber, aliique canonistae in titulo *Qui matrimonium accusare possunt*; *Instructio Austriaca,* § 115 seq.; Emus Gasparri, *De matrimonio,* edit. 1904,

n. 1477 seq.; Ermus Lega, *De Iudiciis*, t. IV, edit. 1901, nn. 424, 450, 451, 454, 455; Wernz, *Ius decretalium*, t. IV, edit. 1904, n. 743, II; Sebastianelli, *De rebus*, n. 172. Porro impedimentum de quo agitur in praesenti specie, scilicet ex capite amentiae, huiusmodi est ut illud coniuges per se ipsos tollere non possint; agitur enim de ipso consensu matrimoniali, qui ab amente dari nequit, et quem nemo, ne Ecclesia quidem, supplere potest; insuper certa cognitio huius impedimenti haberi potest etiam ab extraneis, praesertim in praesenti casu, in quo amentia erat publica. Ceterum, ipse matrimonii accusator, Iosephus Nghinh, minime est suspectus; uti enim constat ex processiculo, qui, ex mandato S. Rotae, in primis mensibus anni 1915, confectus est, Iosephus ad accusandum matrimonium non inductus est a Dominico Tai, nec a genitoribus Mariae; sed, cum super sorte infelici coniugum misericordia moveretur, de ea re Patres Missionarios monuit, qui illi tamquam praecipuo curatori suae christianitatis, ut ipse ait, suaserunt, ut matrimonium accusaret: quod et fecit, libellum accusationis a se subscriptum offerendo. Neque quodvis emolumentum ex hac sua agendi ratione a familiis, quarum interest, unquam speravit, ut in primo suo interrogatorio declaravit, ad tertium.

Sic ergo in tuto posita validitate processus, ad *dubium* de merito discutiendum procedi potest.

Quod ad ius attinet. - In iure, ut notum est, nuptias non concubitus, sed consensus facit; certum est autem consensum ad validitatem matrimonii requisitum, oriri debere ex mente sana et voluntate libera. Scriptum est enim in cap. *Dilectus*, 24, *De sponsalibus et matrimoniis*: « Cum eadem cum ipso viro qui continuo furore laborat, morari non « possit, et propter alienationem furoris legitimus non potuerit interve- « nire consensus, mandamus quatenus, si rem noveris ita esse, prae- « fatas personas cures ab invicem separari »; inde summarium capitis: « Furiosus matrimonium contrahere non potest ». Quod autem dicitur de furiosis, ab omnibus doctoribus extenditur ad eos qui insania quieta seu tranquilla laborant; amentia enim est genus, quod sub se duas saltem species complectitur, nimirum alienationem furoris, ut legitur in citato capite, et insaniam quietam; in utroque casu mens non est sana, et ideo consensus legitimus seu iuridicus ex ea oriri nequit. Si ergo, inito matrimonio, constiterit alterutrum coniugem matrimonialem consensum expressisse, dum erat in statu amentiae constitutus, pro nullitate matrimonii iudicandum est, et coniuges ab invicem separandi sunt, ut statutum est in relato capite.

Quod ad factum attinet. - In facto constat Mariam Vang amentem fuisse ante et post matrimonium, et etiam tempore intermedio, scilicet ipso tempore matrimonii et ideo consensum legitimum in matrimonium dare non potuisse.

Quod spectat ad tempus ante matrimonium, audiamus Dominicum Dông Sì, patrem Mariae Vang, qui haec refert in suo interrogatorio, ad 6 et 7: « Antequam Maria Vang uxor postularetur, rationis compos « erat; postquam vero uxor postulata fuit, nondum annus transierat, « cum in amentiam incidit... Cum febris accessu tentata fuerit, postea « in amentiam incidit... Vidi eam fessam valde; neminem, neque parentes « suos, cognoscebat...; duobusque transactis mensibus, morbum eius « remittere vidi. Tunc temporis Domini Tuâm Nho (scilicet genitores « Dominici Tai) mihi dixerunt: " Petimus ut Domina Vang matrimo- « nium cum Dominico Tai contrahat; postea, adhibitis medicinis, forsan « a morbo curabitur „. Attentis igitur eorum verbis, indulsi ut Maria « Vang contraheret matrimonium... Ex quo morbus remisit usque ad « contractum matrimonium, septem fere intercesserunt menses; et licet « morbus remiserit, demens tamen adhuc erat; minus quidem loqueba- « tur, attamen, cum loqueretur, insana et absque ullo prorsus ordine « loquebatur; quae ipsi in mentem veniebant, ea effutiebat. Adhuc etiam « sine causa et ridebat et flebat; adhuc etiam et supellectilem destrue- « bat; et alios percutiebat, non tamen crebro, ut antea; demum adhuc « canebat, precesque absque delectu temporis recitabat, non tamen adeo « frequenter... Memini coniecturaliter tunc temporis Dominos Tuâm Nho « ter vel quater circiter huc descendisse... Qualibet vice Domini prae- « fati cubiculum Mariae Vang ut eam inviserent, ingressi fuerunt; at « illa nihil locuta fuit, sed risit tantum. Quacunque vice Domini prae- « fati cubiculum Mariae Vang ingrediebantur, ego una cum eis ingre- « diebar ». Pro eodem tempore, scilicet ante matrimonium, testis Anna Oanh, consobrina et amica Mariae, quae assidue cum ea versabatur, haec refert, ad 6: « Quando Maria Vang uxor postulata fuit, et per « totum primum illum annum illa rationis compos erat; insequenti vero « anno, dementiae morbo correpta fuit. Quod ad verba attinet, verba « proferebat et sana et insana; aliquando dum sederet, nomen Iesu « elata voce proferens, vage currere incipiebat. Saepe, irata, alios per- « cutiebat, ipsosque qui ei ministrabant, absque ulla causa; memini « quinque circiter vicibus parentes suos caedere praestolatam fuisse, « alios autem eam detinuisse ne eos percuteret. Quadam vice a Domina « Dông Sì matre sua scutellarum struem postulavit ut destrueret, et « postea eam, caesarie arrepta, percussit. Me etiam percussit, sed, cum

« ego ei morem gererem, caedere desinebat. Tunc temporis, quotidie, « adveniente nocte, in lecto sedens candelam accendebat, et, capillos suos « vellens, eos candelae admovebat, et eorum radicem comedebat; id sedens « continuo peragebat usque ad noctis horam nonam; qua adveniente cuba- « bat. Famuli ei continuo invigilare debebant, ne vage curreret. Nocte « quadam, ad limitem sepis arundinum cucurrit campis adiacentis, ibique « sedit; cum vero famuli invenerunt eam, dixit: " Militum quaedam « cohors me comprehendere venit; sanctus vero Angelus me custodivit, « illaque me comprehendere non valuit „. Famuli per totam noctem vigi- « lare debebant, ut eam custodirent ».

Agitur ergo, uti patet, de vera et proprie dicta amentia. Porro haec aut similia facta, pro eodem tempore, scilicet ante matrimonium, referunt duodecim testes de visu; quatuor enim alii testes interrogati, pro hoc tempore nihil sciunt, aut non nisi ex auditu. Porro duodecim praefati testes de re plene sunt informati; sunt enim pater et mater Mariae Vang, mater mariti Dominici Tai, aliqua consobrina eiusdem Mariae, plures intimae sodales et amicae, quae Maria familiariter utebantur, tres aut quatuor famulae, unusque famulus, qui, ipsa ratione famulatus, cuncta, quae ad puellam Mariam Vang attinebant, apprime noverant. Insuper hi testes sunt omni exceptione maiores; missionarii, qui districtuum, ad quos hi testes pertinent, spiritualem curam gerunt, commendant et laudant testium honestatem, probitatem, veracitatem; de his tandem R. P. Moreno, iudex delegatus, ad Illm̃um Vicarium Apostolicum ita loquitur: « Actor, Iosephus Trûm Nghinh, et testes omnes, sive « ad petitionem actoris, sive ex officio examini subiecti, mihi visi sunt « fide dignissimi; sacramenti enim religione perculsi, in suis attestatio- « nibus verba omnia ponderabant, non audentes asserere ut certum « quod ipsi certum non erat; quae vero ignorabant, se ignorare abscisse « dicebant, protestantes eorum aliqui, se iurisiurandi religione obstri- « ctos, nullo modo conscientiam suam prodere velle ».

Unus tantum negavit Mariam Vang ante matrimonium fuisse amentem, scilicet ipse maritus, Dominicus Tai. Verum eius depositio, quod attinet ad hoc factum, nullam prorsus fidem meretur; antequam enim deponeret, iurare omnino recusavit; et cum, depositione peracta, iudex ab eo peteret cur iurare renuisset, ille respondit: « Mane huius diei « iurare nolui, quia, cum iuramentum rem gravissimam esse putem, « timui ne forsan aliquid falsum mihi excideret inter testificandum »; et cum iudex instaret dicens, si quid falsi excidat inter testificandum, contra voluntatem testis, non imputari ad culpam, respondit: « Iura- « mentum non praestiti, quia nolo ut processus in hac causa conficia-

« tur; existimo enim dominos Dông Sì dignos esse qui parentes mei « sint; ideo id non sustineo, ne forte filialia officia erga dominos prae- « fatos derelinquere cogar ». Unde causa propter quam Dominicus Tai negavit Mariam Vang ante matrimonium amentem fuisse, est quia declarationi nullitatis huius matrimonii omnino adversatur. Ceterum, idem Dominicus Tai praedictos testes non reprobavit, nec contra quemquam illorum ullam exceptionem proposuit, ut constat ex processiculo iam notato, qui, ex mandato huius S. Tribunalis anno 1915 factus est. Dictus enim Dominicus Tai, legitime citatus, et comparens coram Illmo Vicario Apostolico, sic ad quaesita respondit: ad quaesitum I: « An vellet et « posset adducere probationes in favorem sui matrimonii », respondit: « Se nullam habere probationem in favorem sui matrimonii ». Ad quaesitum II (recitatis nominibus testium): « An aliquam producere posset « exceptionem adversus eos vel aliquem eorum », respondit: « Nullam « omnino se producere posse exceptionem adversus eos, vel aliquem « eorum ». Omnino ergo constat Mariam Vang ante matrimonium amentem fuisse.

Quod spectat ad tempus post matrimonium, pariter liquet ex actis eamdem Mariam amentem fuisse. De hac temporis periodo, sic testatur Anna Dông Sì, mater Mariae, ad 9: « Post contractum matrimonium, « morbus Mariae gravior evasit; primis quinque mensibus, ordinarie, « absque ulla causa vel ridebat vel flebat, raro tamen flebat. Saepe « insana verba dicebat; dum unam phrasim dicebat, ad aliam, ea non « finita, transibat; identidem dumtaxat congruens verbum proferebat. « Aliquando preces sola recitabat, cumque nondum precem unam reci- « tasset aliam recitare incipiebat. Rarissime versum aliquem cantabat, « quem memoria tenebat. Identidem, dum sederet, inopinate currere « incipiebat; tunc temporis, famulas monui ut ei continuo invigilarent... « Transactis illis quinque mensibus, morbus Mariae Vang in dies gra- « vior evasit: saepe destruebat supellectilem; famulas ei inservientes « percutiebat saepe; vestes suas scindebat; semel me persequens cae- « dit; bis etiam me caedere praestolata fuit, sed alii eam tenentes me « caedere non siverunt; aliquando etiam dominum Dông Sì caedere « praestolata fuit, sed cum alii eam tenerent, eum caedere non potuit. « Cum medicus fuit accersitus, eum percussit; percussit etiam dominum « Tai: id bis contigit. Identidem nocte, dum esset in lecto, ad peristylum « domus momento temporis egrediebatur; sed blanditiis adhibitis, ad « cubiculum revertebatur. Quinque iam annos, caput eius radere oportet; « non enim audemus illi permittere ut capillos alat, quia, dum sedet, « eos vellit, radicesque eorum rodit. Ea quae supra de primis illis quin-

« que mensibus retuli, continuo, ad praesens usque, ab ea fiunt ». Et ita, plus minusve, alii testes; ita ut de Mariae amentia post matrimonium testentur unanimiter sexdecim testes, omni exceptione maiores; ipse Dominicus Tai, Mariae maritus, qui, uti vidimus, amentiam Mariae ante matrimonium negat, uxorem suam post matrimonium amentem fuisse confitetur. Et haec Mariae amentia numquam remittebat; multi medici, quindecim circiter, anamitae, sinenses, europaei, a patre vocati sunt, ut eam curarent; sed eam omnes uti insanabilem deseruerunt; frustra etiam Mariam ad nosocomia, bis saltem, deducta est; frustra parentes eam ad pia duxerunt sanctuaria, ad implorandam a Deo et Sanctis eius sanitatem. Et in eodem statu usque ad praesens tempus permanet, ut constat ex dicto processiculo ex mandato S. Rotae peracto.

Nunc ergo quaerendum est utrum Maria, quae ante et post matrimonium amens fuit, pariter tempore intermedio, scilicet ipso tempore matrimonii, amens fuerit. Qua in re primum dicendum est, quando probata est amentia ante et post matrimonium, eam praesumi tempore intermedio; quod docuit Sanchez, *De Matrimonio*, lib. I, disp. 8, n. 17, et communiter receptum est; unde dicit Pallottini, *Coll. Resolut. S. C. C.*, v. ***Matrimonium***, § III, n. 9: « Si testes deponant de mulieris insania « ante et post matrimonium, insania videtur esse praesumenda pariter de « tempore celebrati matrimonii ». Et ratio est illa quam affert Sanchez, loco cit., nimirum: « Quia cum furoris morbus suapte natura perpe- « tuus, insanabilis et desperatus sit, praesumitur durare omni tempore, « et illa dilucida intervalla sunt per accidens, ideoque minime praesu- « muntur ». Quod multo magis affirmandum est, quando insania non per accidens orta est, sed quasi ex generatione contracta, qualis est insania Mariae Vang; eius enim mater, Anna Dông Sì, fatetur, in suo interrogatorio, ad 11, inter suos consanguineos, quinque amentes fuisse: quod etiam referunt plures alii testes.

Unde Maria Vang ipso tempore matrimonii insana fuisse praesumitur. Sed haec praesumptio ad gradum certitudinis assurgit, si inspiciantur facta, a testibus narrata, quae ad hoc tempus referuntur. Paulo ante matrimonium, celebratum fuit convivium nuptiale, non solemne, propter sponsae infirmitatem. Porro de hoc convivio testis Anna Oanh, sodalis et consobrina Mariae, haec ait, ad 9: « Durante convivii nuptialis « celebratione, Maria Vang intra cubiculi velum mansit, et licet invitata « fuerit ut egrederetur, renuit tamen; tunc ego simul cum ea cibum « sumpsi; at illa, postquam paululum comedit cibi, reliquos cibos sus- « deque versata comminuit; et quamvis eam ut comederet invitaverim, « nec comedere voluit, nec ullum protulit verbum ». Multi etiam alii

testes, qui de hoc convivio, tamquam testes oculati, verba fecerunt, dicunt huic non interfuisse Mariam Vang, sed in cubiculo suo absconditam remansisse. De ipsamet autem matrimonii celebratione, haec testatur Dominicus Dông Sì, Mariae pater, ad 8: « Quando sacerdos « paratus iam erat ut Mariam Vang in matrimonium coniungeret, ego- « met eam ursi ut prope altare ascenderet, sicque tantum ascendit. Cum- « que sacerdos eam de consensu iuterrogavit, ea dumtaxat risit; tunc « sacerdotem ter vel quater eam interrogare audivi; et nescio utrum « postea responderit: " Utique „, necne; vocem enim eius non audivi. « Quando prope altare ascendit ut matrimonium contraheret, innixa « stetit usque ad finem missae, nec ad elevationem Corporis et San- « guinis Domini genua flexit ». De hoc pariter temporis puncto ait Anna Dông Sì, mater Mariae, ad 8: « Advèniente hora celebrationis matrimonii, « Maria Vang prope altare ascendere recusabat; eam urgere ter fuit « opus; tuncque ascendit. Quando sacerdos eius consensum exquirebat, « eam bis interrogavit; at illa ridebat; cum vero eam tertia vice inter- « rogasset, tunc respondit: " Utique „ ». Ita etiam Rosa Hai Ban, amica Mariae, quae ait ad 5: « Quando sacerdos Dominicum Tai et Mariam Vang « matrimonio coniunxit, ego prope eram; iam vero cum sacerdos inter- « rogavit Mariam Vang: " Vis accipere Dominicum Tai in tuum legiti- « mum maritum iuxta ritum sanctae Ecclesiae? „, illa risum edidit. Cum « vero ad locum pristinum descendisset, interrogavi: " Quare ridebas? „, « quae respondit: " Risi quia stulte interrogavit „ ». Et ita porro plures alii testes, qui ritui sacro interfuerunt. Dubitari ergo nequit, quin ipso tempore celebrationis matrimonii Maria Vang amens fuerit. Unde etiam nova uxor, contra consuetudinem et mores Annamitarum, nunquam deducta fuit in domum mariti; quod unanimiter referunt testes, ut factum publicum et notorium, de quo addit Dominicus Dông Sì, pater Mariae, ad 9: « Nemo Mariam Vang in domum deduxit mariti;... Dominus Tai et « Maria Vang simul habitarunt biduum circiter vel triduum; quibus « transactis diebus, quandocumque illa Dominum Tai videbat, eum oderat « valde; eumque saepe percutiebat et persequebatur ».

Igitur Maria Vang amentem fuisse ipso tempore, imo ipso die et momento celebrati matrimonii, ex actis probatum est.

Nec dicas, si amentia Mariae ante matrimonium certa fuerit, non intelligi quomodo parentes sponsae et sponsi matrimonium illud proponere et acceptare potuerint, nec quomodo sponsus illud gratum habere potuerit, et sacerdos illi benedicere. - Ipse iudex delegatus, qui processum maxima cum diligentia instruxit, hanc ipsam difficultatem pluribus testibus proposuit; haec autem fuit eorum unanimis responsio, scilicet com-

munem spem fuisse puellam, sumptis medicinis, et inita vita coniugali, ex morbo recreandam esse; quod etiam putabat sacerdos; de quo dixit Dominus Dông Sì, ad 3: « Cum praefatus sacerdos vidisset morbum « Mariae Vang paulatim remittere, cumque ego et Dominus Tuâm Nho « enixis precibus eum rogavissemus ut matrimonio eius benediceret, « eique dixissemus Mariam Vang postea, adhibitis medicinis, e morbo « recreatum iri, ideo eius matrimonio benedixit ». Quod attinet ad Dominum Tai, sponsum, praeter hanc communem spem (cf. interrogatorium Annae Dông Sì, interrog. ex officio), praedictum matrimonium valde optabat, quia familia puellae dives erat et nobilis; unde etiam hodie, nonobstante evidenti uxoris amentia, omnino declarationi nullitatis huius matrimonii adversatur, ut supra dictum est.

Nec dicas, ad enervandam probationem ex depositionibus testium desumptam, hos testes in pluribus discordes esse, et ideo non tantam mereri fidem. - Nam verum quidem est testes circa quaedam adiuncta non omnino convenire, v. g. circa tempus quo Maria in coniugem postulata fuerit, vel circa annum celebrationis matrimonii, vel circa quaedam adiuncta huius ipsius celebrationis; sed, quoad facta praecipua, ex quibus amentia probatur, non sunt discordiae testium, licet non omnes testes eadem facta narrent, sed alii haec facta, alii alia.

Nec dicas in processu instruendo peritiam defuisse, et ideo non posse tuto de amentia pronunciari, quia cum amentia, dementia, furor, aliique similes animi status sint veri morbi, peritorum potius in scientia medica subiiciuntur iudicio. - Nam licet peritia sit multum utilis ad detegendam amentiae causam, et ad indicanda eius remedia, attamen sunt multa communia insaniae signa, omnibus nota, ad quae cognoscenda et iudicanda sufficit ut quis oculos et aures habeat; talia sunt plura signa in praesenti specie notata, v. g., proprios capillos vellere et comedere, proximos persequi et caedere, suppellectilem destruere, ridere et flere absque ratione, absona loqui, etc. Mascardus, in suo doctissimo opere *De probationibus*, concl. 502 (tit. I, fol. 312) plura huius amentiae signa recenset, sed nullibi peritiam requirit, ut de his signis recte iudicari possit; imo ubique supponit sufficere testes oculos et aures habentes. Nec ulla lex canonica peritiam requirit, ad probandum impedimentum amentiae. Ceterum, in praesenti specie, peritia non omnino defuit; medici quidem sententiam suam de morbo Mariae ore proprio coram iudice non expresserunt, sed eorum dicta a pluribus testibus relata sunt. Sic v. g. testis Dông Sì, pater Mariae, postquam multos medicos ad curandam puellam accersitos fuisse dixit, addidit, ad 10: « Eorum medicorum quilibet dicebat: « dementia est ex sanguine orta, quae difficile curari potest ».

His ergo omnibus tam in iure quam in facto consideratis et bene perspectis, Christi nomine invocato, Nos infrascripti Auditores de Turno, pro Tribunali sedentes et solum Deum prae oculis habentes, decernimus, declaramus et definitive sententiamus, iudicantes in prima instantia, *constare de nullitate matrimonii inter Dominicum Tai et Mariam Vang*, et sic ad dubium propositum respondemus *affirmative*.

Ita pronunciamus, mandantes Ordinariis locorum et ministris tribunalium, ad quos spectat, ut exsecutioni mandent hanc nostram definitivam sententiam, et adversus reluctantes procedant ad normam ss. canonum, et praesertim cap. 3, sess. XXV, *de Ref.*, Conc. Trid., iis adhibitis exsecutivis et coërcitivis mediis, quae magis efficacia et opportuna pro rerum adiunctis exstitura sint.

Romae, in sede Tribunalis S. R. Rotae, die 27 iunii 1916.

Seraphinus Many, *Ponens.*
L. ✠ S. Ioannes Prior.
Aloisius Sincero.

Ex Cancellaria, 28 iulii 1916.

Sac. T. Tani, *Notarius.*

DIARIUM ROMANAE CURIAE

S. CONGREGAZIONE DEI RITI

Martedì 24 aprile, nel Palazzo Apostolico Vaticano, si è tenuta la Congregazione dei Sacri Riti Ordinaria, nella quale al giudizio degli Emi e Revmi Signori Cardinali componenti la medesima, sono state sottoposte le seguenti materie:

I. Introduzione della Causa di beatificazione e canonizzazione del Servo di Dio Andrea Filomeno Garcia Acosta, laico oblato dell'Ordine dei Frati Minori:

II. Intorno alla revisione degli scritti del Servo di Dio Felice de Andreis, prete della Missione;

III. Approvazione e concessione della Messa e dell'Officio proprio in onore dei Santi Martiri Gavino, Proto e Gennaro, Patroni principali dell'archidiocesi di Sassari, e Patroni meno principali di tutta la provincia di Sassari.

S. PENITENZIERIA APOSTOLICA

(SEZIONE DELLE INDULGENZE)

AVVISO DI CONCORSO

È aperto presso il S. Tribunale della Penitenzieria Apostolica (Sezione delle Indulgenze) il concorso per la provvista di un ufficio vacante. L'esame scritto avrà luogo nella Segreteria del S. Tribunale il giorno 24 Maggio p. v. a le ore 8 antimeridiane.

I Sacerdoti, che desiderassero prendervi parte, non più tardi del 21 Maggio dovranno presentare alla Segreteria stessa la domanda corredata dell'attestato dell'Ordinario, da cui risulti nulla ostare alla loro ammissione alla prova, nonchè degli altri titoli, che i concorrenti giudicassero opportuni.

Si avverte però che non sarà ammesso al concorso chi abbia oltrepassato il 35° anno di età.

Dalla Segreteria della S. Penitenzieria, 21 aprile 1917.

Bernardo Colombo, *Reggente*.

SEGRETERIA DI STATO

NOMINE

Con Biglietti della Segreteria di Stato, il Santo Padre si è degnato di nominare:

3 aprile 1917. L'Emo signor cardinale Ludovico Billot, *Protettore della Congr. dei Padri di Sant'Edmondo di Pontigny.*

» » » L'Emo signor cardinale Giulio Tonti, *Protettore della Congregazione del Patrocinio di S. Giuseppe.*

20 » » Mons. Eugenio Pacelli, Segretario della Sacra Congregazione degli Affari Ecclesiastici Straordinari, *Nunzio Apostolico presso la Corte di Baviera,* assegnandogli il titolo arcivescovile di Sardi.

25 » » Mons. Giuseppe Palica, eletto arcivescovo titolare di Filippi, *Vicegerente nel Vicariato di Roma.*

26 » » L'Emo signor cardinale Andrea Ferrari, arcivescovo di Milano, *Membro della S. Congregazione dei Riti.*

28 » » Mons. Rodolfo Caroli, *Internunzio Apostolico presso la Repubblica di Bolivia,* promovendolo alla sede arcivescovile di Tiro.

Con Brevi apostolici il Santo Padre si è degnato di nominare:

Assistenti al Soglio Pontificio:

14 marzo 1917. Mons. Pietro Brioschi, arcivescovo di Cartagena nelle Indie.

14 aprile » Mons. Enrico Guglielmo Cleary, vescovo di Auckland.

Protonotario apostolico ad instar participantium:

23 marzo 1917. Mons. Luigi Guadagnini, della diocesi di Padova.

Prelati Domestici di S. S.:

22 marzo 1917. Mons. Enrico Tappert, della diocesi di Covington.

2 aprile » Mons. Pio Papi, di Roma.

» » » Mons. Francesco Pascucci, di Roma.

» » » Mons. Pio Mingoli, di Roma.

15 » » Mons. Pasquale Loy, della diocesi di Ripatransone.

17 » » Mons. Domenico Scipioni, della diocesi dei Marsi.

19 » » Mons. Giovanni Gomez Delgado, della diocesi di Osma.

22 » » Mons. Alfonso Carinci, rettore dell'almo Coll. Capranicense.

ONORIFICENZE

Con Brevi apostolici il Santo Padre si è degnato di conferire le seguenti onorificenze:

La Placca dell'Ordine di S. Gregorio Magno, classe civile:

29 aprile 1917. Al sig. comm. Pio Folchi, di Roma.

La Commenda dell'Ordine di S. Gregorio Magno, classe civile:

15 marzo 1917. Al sig. conte Giovanni Battista Venier, del Patriarcato di Venezia.

Il Cavalierato dell'Ordine di S. Gregorio Magno, classe civile:

15 marzo 1917. Al sig. avv. Antonio Barbagelata, dell'archid. di Genova.
12 aprile » Al sig. Paolo de Churruca y Dotres, già Segretario dell'Ambasciata di Spagna presso la S. Sede.
13 » » Al sig. Antonio Bonnike, della diocesi di Haarlem.
14 » » Al sig. Mario Edoardo Marietti, dell'archidiocesi di Torino.
18 » » Al sig. Ugo Koenen, dell'archidiocesi di Colonia.

La Commenda dell'Ordine Piano con Placca:

2 aprile 1917. Al sig. avv. Pier Umberto Giaj-Levra, dell'archid. di Torino.

Il Cavalierato dell'Ordine di S. Silvestro Papa:

29 marzo 1917. Al sig. avv. Enrico Santucci de Magistris, dell'archidiocesi di Napoli.
19 aprile » Al sig. Salvatore Donati, di Roma.

MAGGIORDOMATO DI SUA SANTITÀ

NOMINE

Con Biglietti di S. E. Rma Mons. Maggiordomo, il Santo Padre si è degnato di nominare:

Camerieri Segreti soprannumerari di S. S.:

21 novembre 1914. Mons. Antonio Kjuder, della diocesi di Trieste.
» » » Mons. Mattia Dubrovič, della medesima diocesi.

30 gennaio 1915. Mons. Giovanni de Spens-Booden, dell'archid. di Vienna.
12 ottobre 1916. Mons. Paolo Blaho, dell'archidiocesi di Strigonia.
25 » » Mons. Arnoldo Pataky, della diocesi di Granvaradino.
19 gennaio 1917. Mons. Ladislao Majer, della diocesi di Vacia.
» » » Mons. Ladislao Klarik, della medesima diocesi.
2 marzo » Mons. Luigi Lombardi, dell'archidiocesi di Benevento.
» » » Mons. Francesco Pazzini, della diocesi di Montefeltro.
» » » Mons. Francesco Borgongini-Duca, Segretario della Penitenzieria Apostolica.
7 » » Mons. Francesco Roberti, di Roma.
» » » Mons. Michele Jacchini, di Roma.
» » » Mons. Tito Paffetti, di Roma.
20 » » Mons. Giovanni Perrotta, della diocesi di Caiazzo.
21 » » Mons. Giuseppe Rossino, Sostituto della S. Congregazione dei Seminari e delle Università degli Studi.
» » » Mons. Giuseppe Bauger, dell'archidiocesi di Porto Principe.
» » » Mons. Giulio Pouplard, della medesima archidiocesi.
» » » Mons. Tommaso S. O' Reilly, dell'archidiocesi di Brooklyn.
» » » Mons. Valentino Valentini, della diocesi di Orvieto.
28 » » Mons. Giuseppe Crosatti.
» » » Mons. Giovanni Amleto Cicognani.
5 aprile » Mons. Ottavio Marenghi.
» » » Mons. Francesco Guglielmi.
» » » Mons. Oreste Fraschetti.
» » » Mons. Giuseppe Baldi.
» » » Mons. Francesco Cuneo, della diocesi di Chiavari.
14 » » Mons. Giovanni Poli.
19 » » Mons. Antonio Sini, della diocesi di Ozieri.

Camerieri Segreti di Spada e Cappa soprannumerari di S. S.:

31 ottobre 1916. Il sig. Carlo Terlinden, dell'archidiocesi di Malines.
19 gennaio 1917. Il sig. barone Bernardo von Uchtritz, dell'archidiocesi di Vienna.
2 marzo » Il sig. visconte Oliviero di Spoelberch, dell'archidiocesi di Malines.

Camerieri d'onore in abito paonazzo di S. S.:

30 novembre 1914. Mons. Adolfo Grosch, della diocesi di Neosolio.
» » » Mons. Arnaldo Bobok, della medesima diocesi.
» » » Mons. Antonio Kúgyelka, della medesima diocesi.
25 ottobre 1916. Mons. Ignazio Diera, della diocesi di Nitria.

19 gennaio 1917. Mons. Aurelio Martin, della diocesi di Csanád.
22 febbraio » Mons. Giovanni Castellani, dell'archidiocesi di Udine.
2 marzo » Mons. Giuseppe Lodolini, della diocesi di Montefeltro.
23 » » Mons. Edoardo Herrera Najera, dell'archid. di Saragozza.

Camerieri d'onore di Spada e Cappa soprannumerario di S. S.:

7 marzo 1917 Il sig. Pietro Tacconi, di Roma.
» » » Il sig. Enrico Tuccari, di Roma.

Cappellano d'onore extra Urbem *di S. S.:*

2 marzo 1917. Mons. Francesco Monti, dell'archidiocesi di Vercelli.

NECROLOGIO

23 febbraio 1917. Mons. Vincenzo Kluczynski, arcivescovo tit. di Filippopoli.
27 » » Mons. Giovanni Jung, vescovo tit. di Rosalia.
30 marzo » Mons. Angelo Struffolini, arcivescovo tit. di Filippi.
12 aprile » L'Emo signor cardinale Francesco de Bettinger, arcivescovo di Monaco e Frisinga.
13 » » Mons. Giuseppe Aversa, arcivescovo titolare di Sardi, Nunzio Apostolico di Baviera.
14 » » Mons. Giuseppe Alves de Mattos, arcivescovo tit. di Pessinonte.
24 » » Mons. Giacomo Uberto Blenk, arcivescovo di Nuova Orleans, nella Luisiana (Stati Uniti d'America).